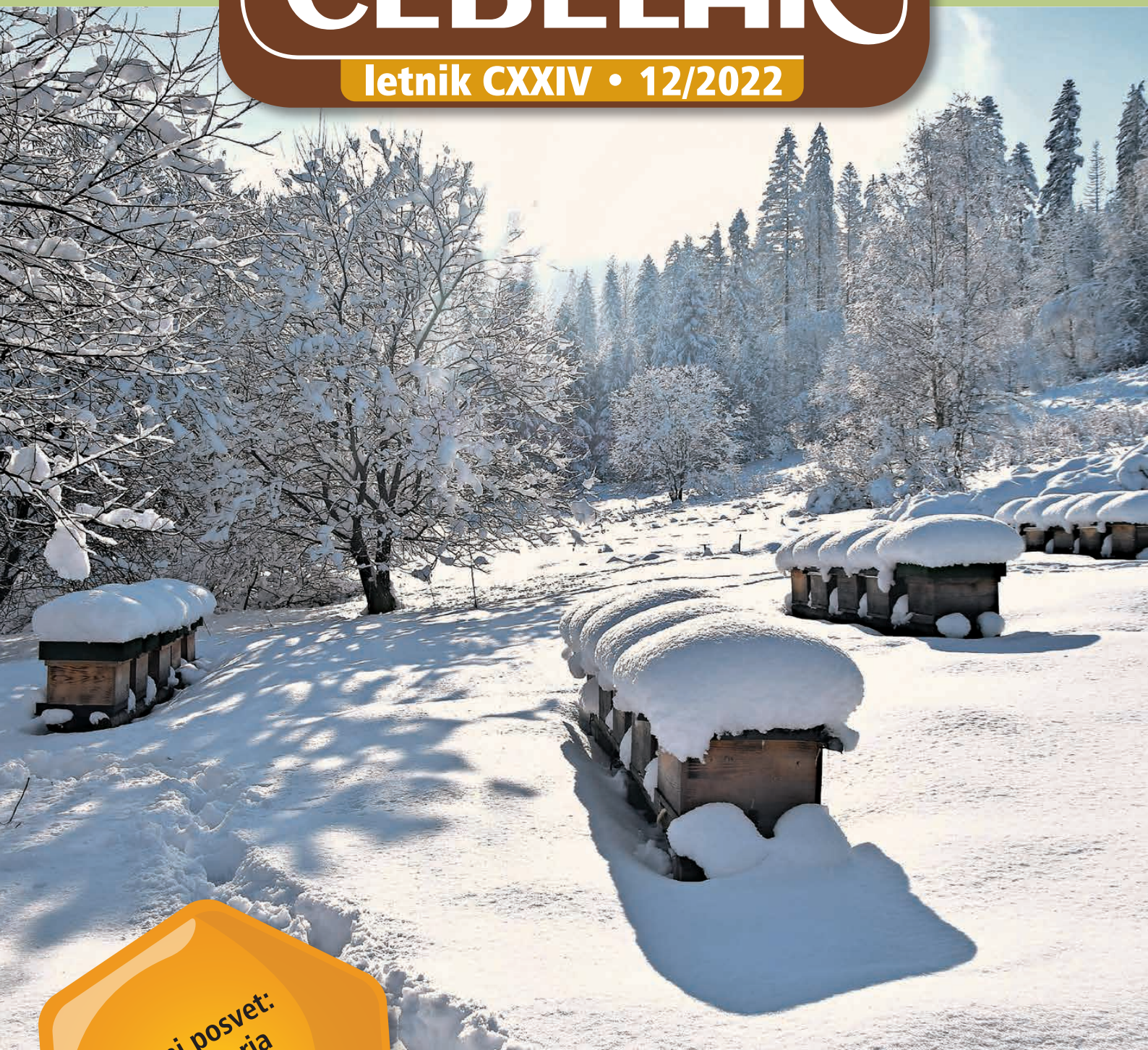

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 12/2022

Strokovni posvet:
brez čebelarja
ne bo čebel

- Čebelarjenje v Kambodži
- Ali naj dojenčki uživajo med?
- Čebelarstvo v Sloveniji nominirano za vpis na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine
- Intervju s predsednikom Mednarodnega centra za mlade čebelarje

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.

sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji dostavimo na dom!

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

V mesecih april, maj, junij
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

PITALNIK ZA PLASTENKO

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,80 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7-IN 9-SATNI

ČEBELJE
POGAČE

DVOJNO CEDILO
ZA MED

PLASTIČNA
POSODA 25 KG

PITALNIK
ZA NAKLADNE PANJE

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJŠIŠČE (LR)

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,80 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosk (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosk.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 – 12.00

13.00 – 16.00

SOBOTA:

V DECEMBRU ZAPRTO

03. IN 04.01.2023 ZAPRTO

RAZLIČNI MODELI GRELCEV
ZA SEGREVANJE MEĐU

PESTRA PONUDBA MODELOV
ZA VILVANJE SVEČ

TOPLOTNA OMARA ZA
DEKRISTALIZACIJO MEĐU, NERJAVEČA

HONEYTHERM - SISTEM ZA TOPLNJE
IN FINO ČIŠČENJE MEĐU

ČRPALKA ZA MED

POLNILNA NAPRAVA
ZA MED

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Stopamo v zadnji mesec letošnjega leta, ki je bil za nas čebelarje mnogo prijaznejši od predhodnih. Končno smo po nekaj letih dočakali boljšo letino, ki jo lahko v večini Slovenije ocenimo kot povprečno. Upamo in želimo si, da bodo tudi prihodnje letine vsaj podobne, če ne še boljše. Na svoj med in na svoje čebelje pridelke in izdelke smo lahko upravičeno ponosni, saj nam naša slovenska narava daje možnost pridelave kakovostnih čebeljih pridelkov. Na vseh nas je, da to naravno danost izkoristimo in da čebelarimo po dobri čebelarški praksi, da tem čebeljim pridelkom nič ne dodamo in nič ne odvzamemo, saj so taki, kot so jih prinesle čebele, pač najboljši! V Sloveniji imamo kar tri sheme kakovosti EU in shemo ekološki med. Vključimo se vanje, kajti vse te sheme poudarjajo kontrolirano kakovost in veseli nas, da v Sloveniji večina medu zadostuje merilom višje kakovosti, ki jo te sheme zahtevajo. S tem tudi sporočamo kupcem, da je naš med »boljši« od uvoženega, ki je brez točno znanega porekla, brez kontrolirane kakovosti ... Zelo pomembno je tudi, da se držimo priporočenih cen Čebelarke zveze Slovenije, saj je prav, da svoj kakovostni med in druge čebelje pridelke tudi cenimo.

V preteklem mesecu sem s pomočjo regijskih posvetov obiskal vso Slovenijo, vesel sem pozitivnega vzdušja. Predvsem veseli, da razen redkih izjem za zdaj ni bilo velikih težav z varojami, imamo pa nekaj območij s hudo gnilobo. Predvsem je spodbudno dejstvo, da sem na vseh regijskih posvetih začutil dobro medsebojno sodelovanje in spoštovanje med čebelarji, društvi in VF NVI. Regijski posveti so pokazali res veliko dela društev na terenu, za kar gredo velika zahvala in čestitke njihovim vodstvom in vsem čebelarjem. ČZS se že intenzivno pripravlja na leto 2023. Skupaj s številnimi institucijami se pripravlja nov večletni program ukrepov EU, ki bo natančneje predstavljen v januarju. Čebelarjem prinaša kar nekaj novosti in upam ter želim si, da bodo ukrepi taki, da bodo zadovoljili predvsem vas, čebelarke in čebelarji.

Ob tej priložnosti moramo pohvaliti tudi državo, ki je v letošnjem letu »draginje« prisluhnila čebelarjem. Tako smo čebelarji spomladi dobili dodatek petih evrov po čebelji družini, sedaj decembra bomo dobili še en dodatek deset evrov po čebelji družini. Skupna pomoč neposredno na račune čebelarjev bo v letu 2022 tako okoli tri milijone evrov. Večina to ocenjuje kot dobro pomoč države, nekateri pa to jemljejo kot miloščino. Sam osebno menim, da je pomoč zadovoljiva, vsakega težko izpogajanega evra moramo biti veseli in se Vladi RS zahvaliti.

V prazničnem mesecu vsem skupaj želim predvsem medsebojnega spoštovanja in sodelovanja. Vzemimo si čas zase in za svoje najbližje. Ne pozabimo tudi na svoja čebelarstva društva in druženje v okviru teh. Udeležujmo se raznih usposabljanj, delavnic, srečanj ... tega je v zadnjem času premalo ... A to nas krepi, to nam daje skupno energijo, druženje nas krepi in naredi zadovoljne.

Ob koncu leta si želim, da bi vsi skupaj še bolj čutili ta naš čebelarški ponos, ki nam ga zavida cel svet, bodimo ponosni člani čebelarskega društva, člani Čebelarke zveze Slovenije in predvsem bodimo ponosni, da smo slovenski čebelarji.

Spoštovana čebelarstva društva, spoštovani člani organov ČZS, podpredsedniki ČZS ... v svojem imenu in imenu slovenskih čebelarjev se vam zahvaljujem za delo, ki ga volontersko opravljate, da bi bilo vsem čebelarjem boljše. Še prav posebna zahvala gre vsem zaposlenim na Čebelarški zvezi Slovenije, ki puščajo ure in ure, tudi izven delovnega časa, za dobrobit slovenskega čebelarstva. Hvala ekipa ČZS.

Vsem skupaj želim že vnaprej srečno, zdravo in medeno 2023!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Vlada RS je sprejela odlok za pomoč čebelarstvu. Znesek pomoči na čebeljo družino znaša deset evrov, skupaj skoraj dva milijona evrov. Več informacij najdete na spletni strani ČZS.

ČZS

KAZALO

UVODNIK

Boštjan Noč 321

OBVESTILA ČZS 323

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Matjaž Levičar: Čebelarjenje v Kambodži – nauk za nas? 324

Ana Janžekovič: Ali naj dojenčki uživajo med? 326

Andrej Hrausky: Arhitekt Jože Plečnik in čebelarstvo, II. del 328

Aljaž Debelak: Cvetni prah – vir vitaminov 330

Verena Štekar-Vidic: Prerok Job in sveti Ambrož, zavetnika čebelarjev 331

ČBELA V SLOVENSKI BESEDI

Ljudmila Bokal: Janez Jalen in njegova Manica 333

DELO ČEBELARJA

Gorazd Trušnovc: Čebelarjeva opravila v decembru 334

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 337

OBVESTILA ČZS 339

V SPOMIN 349

OGLESLI 350

INDEX

EDITORIAL

Boštjan Noč 321

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 323

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Matjaž Levičar: Beekeeping in Cambodia – a Lesson for Us? 324

Ana Janžekovič: Should Babies Consume Honey? 326

Andrej Hrausky: The Architect Jože Plečnik and Beekeeping, II. part 328

Aljaž Debelak: Pollen – a Source of Vitamins 330

Verena Štekar-Vidic: Prophet Job and saint Ambrose, the Patron Saints of Beekeeping 331

THE BEE IN THE SLOVENIAN LITERATURE

Ljudmila Bokal: Janez Jalen and his Manica 333

BEEKEEPER'S WORK

Gorazd Trušnovc: Beekeeper's Tasks in December 334

FROM THE BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 337

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 339

IN MEMORIAM 349

ADS 350

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejrska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.bracko@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj.

Urednik:

Tadej Pavkovič

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 10. decembra 2021 je objavljena na spletni strani ČZS.

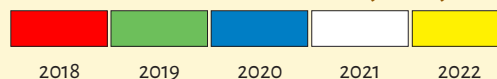
Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7760. Tiskano: 25. 11. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstvo zveza Slovenije 2022.

Foto: Milan Motyka, Češka republika.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

LETOS ZA PRAZNIKE PODARITE KNJIGO, KI JE HKRATI ZELO LEPO IN POUČNO DARILO!

Se še spomnite mrzlih zimskih dni, ko smo zaviti v odejo in s toplim čajem ob strani brali knjige?

24,70 EUR

Knjiga *Skrivnosti Gospodične Medične* je namenjena beročim otrokom, staršem in starim staršem, učiteljem ter vsem odraslim, ki jih zanima čebelji svet in uporaba čebeljih pridelkov za izboljšanje našega zdravja. Glavna junakinja je **čebelarka in apiterapevtka Gospodična Medična**, ki s pomočjo čebel pomaga ljudem do izboljšanja svojega zdravja.

"OTROK, KI BERE BO NEKEGA DNE ODRASLA OSEBA, KI RAZMIŠLJA"

TUDI V ANGLEŠKEM JEZIKU!

Čebele povezujejo čebelarje z vsega sveta. Podarite angleško različico knjige prijateljem iz tujine.

30 EUR

NAROČILA sprejemamo na:
gospodiczna.medicna@gmail.com
041 266 358, FB: @gospodicnamedicna

Knjigi vam lahko pošljemo tudi po pošti, pri čemer ceno poštne nosi naročnik. V primeru naročila 2 knjig ali več, poštnino pokrijejo decembrski dobri možje.

Matjaž Levičar

matjazlevicar@gmail.com

Kambodža leži v jugovzhodni Aziji, med Vietnamom in Tajsko. Subtropsko državo si zlahka predstavljamo kot raj za čebele. Bila je. Žal je bila država priča konfliktom in vojnem, posledično jo še danes izkoriščajo v prid ekonomskih interesov večinoma privatnih podjetij. To pomeni obsežno rudarjenje, sečno pragozdov, ogromna območja s plantažami različnih drevesnih vrst za namen pridobivanja papirja. Rajska Kambodža se je tako večinoma že spremenila iz pragozda v obdelana

Izsekana džungla

zemljišča, kjer čebele ne najdejo paše. Zaradi tega smo več let spodbujali domačine k saditvi sadnih drevesnih vrst, ki obilo medijo. S Tomažem Oštirjem, prvim Slovencem, ki je učil čebelarjenje v Kambodži, smo si več let prizadevali ljudi naučiti, da morajo skrbeti za drevesa, za naravo in čebele.

Zaradi izsekavanja gozdov ti nimajo več hladilnega učinka na ozračje, zadnjih 15 let temperature ozračja pogosto dosežejo 40 °C, na požetih riževih poljih pa krepko čez 50 °C. Poleg tega monsun prinese daljše obdobje deževja. Za čebelarjenje tako postanejo razmere skrajne, saj po več mesecev ni zadostnega vnosa cvetnega prahu. Če čebelar čebelarji z evropskimi čebelami, mora

Čebelarjenje v Kambodži

Sliki prikazujeta prehod iz pragozda v plantaže

uporabljati različne pristope, kot so izolacija matic na dva sata, dodajanje pogač s cvetnim prahom, obvezna je tudi vsakoletna menjava matic. Glavna paša v Kambodži je v nasadih longana, dobro pašo daje tudi kapokovec. Zanimivo za kapokovec je nočno izločanje nektarja, velikokrat je to tako obilno, da je ob zori pod drevesi vse pokaplano od nektarja, čebele pa so sposobne v nekaj dneh nabrati tudi po 25 kg medu. V pragozdovih je paša možna celo leto, celo v deževni dobi, ko ravnine postanejo jezera s cvetočimi lokvanji. V Kambodži poznamo več vrst domorodnih čebel, naj omenim orjaško čebelo (*Apis dorsata*), čebelo velikosti sršena, teh čebel se bojijo celo sloni. V določenih azijskih državah je za odganjanje slonov

Orjaška čebela (*Apis dorsata*)

Podži – nauk za nas?

Plantaza tobaka

s plantaž dovolj že predvajanje posnetega zvoka teh čebel. Ta čebelja vrsta v naravi zgradi zgolj en velik sat, visok tudi dva metra. Mnogi čebelarji tvegajo svoje življenje, da tem čebelam ukradejo nekaj kilogramov medu.

Čisto drugačna in veliko manj napadalna je pritlikava čebela (*Apis florea*), ki gradi zelo majhna gnezda, ravno tako kot *dorsata*, na prostem, na kakšni veji. Če čebelar želi čebelariti v panjih na prijazen način do čebel, lahko izbira med evropsko čebelo in azijsko čebelo, *Apis cerana*. Slednja gradi zelo podobno kot evropska čebela, je pa izredno občutljiva, v primeru stresa izropa lastno gnezdo in odleti kot prisilni roj (menda se to dogaja tudi nam s kranjico, sploh če sta v igri varoza ter huda gniloba).

Pritlikava čebela (*Apis florea*)

V Jugovzhodni Aziji je čebelarjenje lahko izredno težko zaradi množičnega uničevanja pragozdov. Iz tega lahko potegnemo pomemben nauk, ki so ga spoznali prebivalci Velikonočnega otoka. Ti so se bojevali med seboj in posekali vse do zadnjega drevesa. Posledično so usahnili vodni viri, erozija pa je uničila prst. V Kambodži so pred več stoletji zgradili ogromen imperij, glavno mesto je bilo Angkor Tom. Danes stojijo templji Angkor Vata nam v opomin. Ljudje so namreč izsekali celotno območje okoli glavnega mesta s hribovjem na severu, imenovanim Phnom Kulen (ličijeva gora v prevodu).

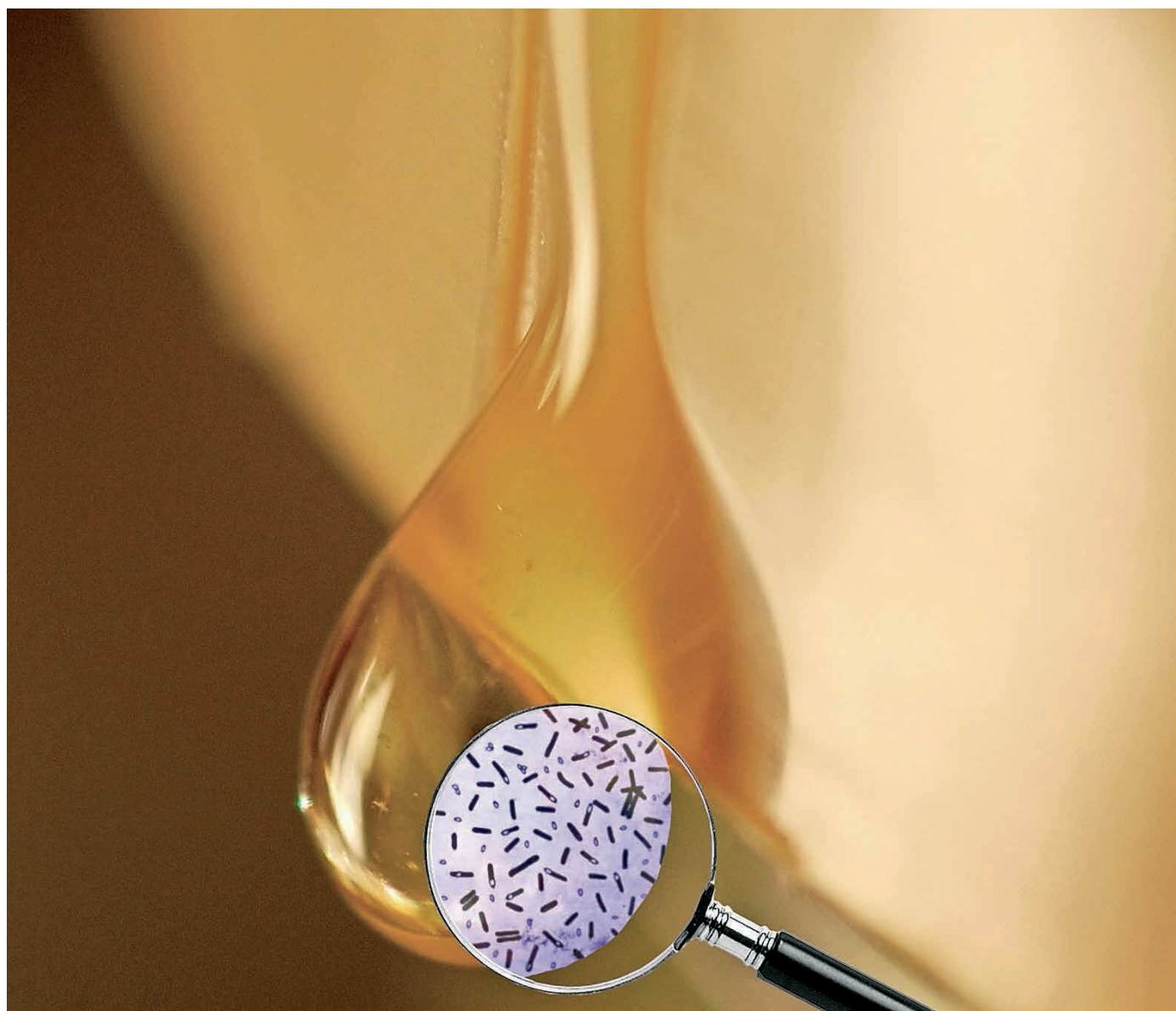

Foto: Matjaž Levičar

Posledično so poplave, erozija in drugi skrajni pojavi ogrozili pridelavo hrane in veličastni imperij je propadel.

Na koncu še nekaj besed, čisto kot zanimivost: v Kambodži z veseljem spečejo čebeljo zalego, na zgornji sliki je kamboško dekle, ki se preživlja s prodajo zalege *Apis florea* in *Apis cerana*. Tudi pri evropski čebeli je nujen ukrep odstranitev vse čebelje zalege enkrat v letu v Kambodži, saj se v nasprotnem primeru preveč namnoži pršica *Tropilaelaps*, v Kambodži veliko hujša težava za čebelarstvo kot varoje. S toplejšim podnebjem bomo tudi mi prisiljeni v ukrepe odvzemanja zalege. Morda priložnost za uporabo zalege v prehranske namene? 🍯

Ali naj dojenčki uživajo med?

Ana Janžekovič,

svetovalka za varno hrano JSSČ,
ana.janzekovic@czs.si

Spore bakterije *Clostridium botulinum* so splošno prisotne v okolju. Prisotne so lahko tudi v medu in so lahko povezane s pojavom botulizma. Botulizem je življenje ogrožajoča bolezen, ki pogosto prizadene dojenčke, mlajše od enega leta. Spore najdemo v prahu, zemlji, slabo umitem sadju in zelenjavi, medu, nerafiniranem sladkorju in drugod. Spore preidejo v med s prahom, nektarjem ali cvetnim prahom. Kopicijo se lahko tudi v vosku. Lastnosti medu, kot sta kislina pH in nizka vodna dejavnost, preprečujejo rast bakterij. Vendar pa so spore bakterij odporne proti neugodnim

življenjskim razmeram in lahko dalj časa preživijo v neugodnih razmerah. Zaužite spore bakterij se v črevesju spremenijo v vegetativno obliko in se začnejo množiti. Povečano število aktivnih bakterij začne tvoriti nevrotoksin. Nevrotoksin se veže na sinapse in onemogoči živčno-mišično prevajanje. Dojenčki še nimajo popolnoma razvitega obrambnega mehanizma in črevesne mikrobiote, zato je lahko za njih okužba s *C. botulinum* usodna. Največ primerov je zabeleženih v prvih šestih mesecih življenja s povprečno starostjo 13 tednov. Incidenca bolezni je v našem okolju sicer nizka. Uživanje medu s sporami *C. botulinum* je razlog za kar 59 % okužb z botulizmom pri dojenčkih v Evropi. Prvi primer botulizma pri

dojenčkah na svetu je bil zabeležen leta 1976, v Sloveniji prvič leta 2013. Ta pa ni izvirala iz uživanja medu, ampak je bila posledica neustrezno skladiščena mlečna formula. Tudi v evropskem merilu je bilo med letoma 1976 in 2011 prijavljenih manj kot 1000 primerov. Možnost, da bi bil med vektor prenosa okužbe bakterije *C. botulinum* pri starejših otrocih in odraslih, je majhna. Z odraščanjem in pestro prehrano se v črevesju oblikuje dobro delujoča mikrobiota, ki patogenim bakterijam onemogoča rast in prehod v organizem.

Kako prepoznamo okužbo s *Clostridium botulinum*? Pri dojenčkih najlažje opazimo hipotonijo ali mišično oslabelost, zaprtost in težave s hranjenjem, saj se količina zaužite hrane občutno zmanjša. Pogosta sta šibek jok in brezvoljnost. Oslabijo tudi refleksi, ki nadzorujejo sesanje in požiranje. Diagnozo dokončno potrdimo s prisotnostjo spor v blatu ali z biološkim poskusom.

Zdravljenje največkrat poteka z dobrim podpornim zdravljenjem. Ponekod se za zdravljenje uporablja tudi specifičen imunoglobulin. V primeru hitrega zdravljenja je okrevanje popolno. Tudi pri kontrolnih pregledih po pol leta ni zaznati nevrodegenerativnih sprememb ali pomanjkanj. V primeru neprepoznane bolezni pa lahko pride do nenadne smrti, najpogosteje zaradi odpovedi dihanja.

Uživanje medu zato dojenčkom, mlajšim od enega leta, odsvetujemo. Po dopolnjenem prvem letu se lahko med postopoma začne uvajati v prehrano. Raje izberimo kakovosten med, s poznanim poreklom. Med lahko

brez skrbi za prenos okužbe uživajo nosečnice in doječe matere, saj črevesje matere preprečuje prenos bakterij na plod oz. prenos v materino mleko. Ne smemo pozabiti, da je med sladko in energetsko bogato živilo, zato z vnosom pri otrocih ne pretiravajmo.

Med, okužen s sporami *C. Botulinum*, nima spremenjenega vonja, okusa ali videza, tako da senzorično ne moremo zaznati potencialne nevarnosti za okužbo. Kar četrtnina vsega pridelanega medu naj bi vsebovala spore *C. Botulinum*, v ZDA so potrdili prisotnost spor v 10 % analiziranih vzorcev, na Japonskem v 8,5 % in v Italiji v 6,5 % analiziranih vzorcev. V analiziranih vzorcih je bilo od 5 do 80 spor bakterij *C. Botulinum* na gram medu. Ker je trgovina z medom mednarodna, je nujno potrebno ozaveščanje o možnosti prisotnosti spor *C. Botulinum* v medu. ●

Viri:

- Desurkar, A. 2015. *Spotting infantile botulism: a taste of molten honey*. V: *Pediatric and child Health*, letnik 25, številka 7, 332–334.
- Mustafina, R., Maikanov, B., Wiśniewski, J., Tracz, M., Anusz, K., Grenda, T., Kukier, E., Goldsztejn, M., Kwiatek, K. 2015. *Contamination of honey produced in the Republic of Kazakhstan with Clostridium botulinum*. V: *Bulletin- Veterinary Institute in Pulawy*, 59: 241–246. DOI: 10.1515/bvip-2015-0036
- Radšel, A., Grosek, Š., Meglič, A., Andlovic, A., Osredkar, D. 2013. *Botulizem pri dojenčku*. *Zdravniški vestnik*, letnik 82, številka 11, 783–788.
- Vse o medu. Prehrana.si. Pridobljeno z: <https://www.prehrana.si/zivila/druga-zivila/med> (avgust, 2022).

Popravek k članku z naslovom Sublimiranje oksalne kisline, objavljenem v Slovenskem čebelarju letnik CXXIV, 11/2022 na strani 294–295

Vsaka metoda izvajanja zimskega zdravljenja čebel ima opisane svoje prednosti in slabosti, zato je treba navedbe o učinkovitosti posameznih načinov uporabe določenega registriranega zdravila nujno podkrepiti z navedbo strokovnih referenc (člankov).

Čebelar mora zimsko zatiranje varoj opraviti pri vseh čebeljih družinah na stojišču, ne glede na napadenost z varojami (7. člen – Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel, Uradni list RS, št. 21/20). V aktualnem času izvedbe zimskega zdravljenja čebel v Sloveniji ima dovoljenje za promet in uporabo s postopkom sublimacije le zdravilo z imenom Api-Bioxal® (zdravilna učinkovina oksalna kislina dihidrat 886 mg/g, prašek), ki se sicer lahko uporablja tudi z metodo kapljanja. Zdravilo izda veterinar s pisnim navodilom za uporabo zdravila, ki je zabeleženo v dnevniku veterinarskih posegov. Čebelar uporabi zdravilo – akaricid – za zatiranje varoj skladno z navodilom proizvajalca zdravila in veterinarja, pri čemer

upoštevajo predpisano karenco. Navodilo proizvajalca o za uporabo zdravila z določeno serijsko številko se lahko tudi spremeni. Api-Bioxal® (Lot: A210075) posebej navaja, da se opravi eno zdravljenje letno v maksimalni količini 2,3 g zdravila na panj v primeru sublimacije. Drugačen način zdravljenja in količine zdravila, kot so navedene v navodilu proizvajalca zdravila, predpiše veterinar za vsak primer posebej, in to vpiše v dnevnik veterinarskih posegov. V navodilu proizvajalca zdravila so navedeni tudi osebna zaščitna oprema, potrebna pri izvedbi zdravljenja in nujni ukrepi za preprečitev onesnaženja okolja.

Pred vsako uporabo zdravila je potrebno odstraniti vse satje, namenjeno pridobivanju čebeljih pridelkov. Ob sumu ali ugotovitvi večje napadenosti z varojami oziroma ob odpadu več kot 100 varoj v treh tednih po zimskem zatiranju naj se čebelar posvetuje z veterinarjem NVI in upošteva njegovo pisno navodilo.

Veterinarji za zdravstveno varstvo čebel NVI

Arhitekt Jože Plečnik

Andrej Hrausky

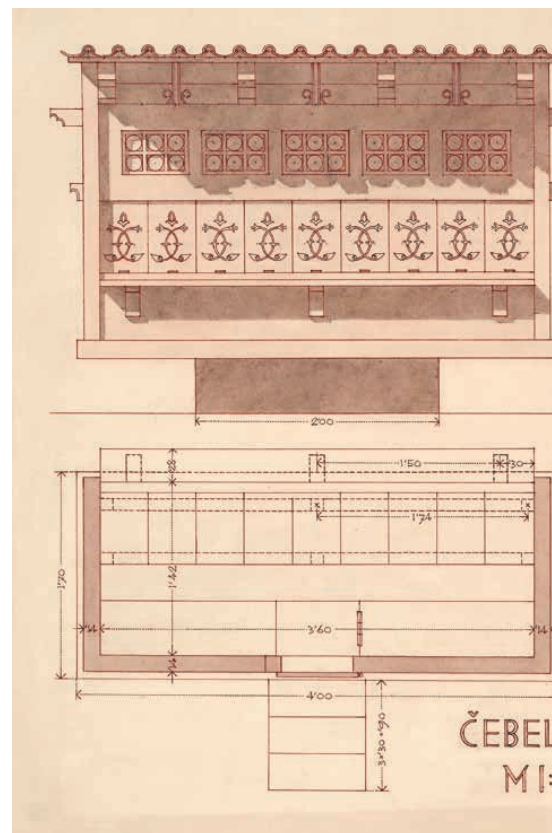
Andrej.hrausky@dessa.si

Letos praznujemo 150. obletnico rojstva arhitekta Jožeta Plečnika. Ob tej priložnosti se z dvema prispevkoma spominjamo njegovega doprinosa k slovenski arhitekturi, kulturi in čebelarstvu. Prvi prispevek smo objavili v novembrski številki *Slovenskega čebelarja*.

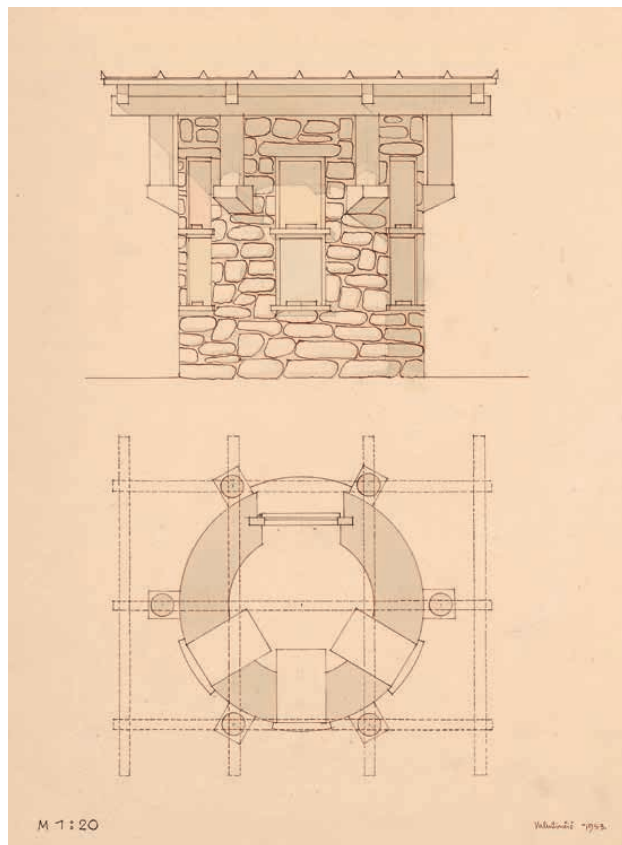
Leta 1927 so v parku letne rezidence češkoslovaškega predsednika v Lanyh po Plečnikovih načrtih postavili čebelnjak. Danes je delno preurejen in v slabem stanju. Na pobudo Čebelarkega društva Barje, so na podlagi Plečnikovega načrta na Grajskem hribu v Ljubljani postavili repliko.

Vendar to ni edini čebelnjak, ki ga je zasnoval Plečnik. Na vrtu svoje hiše je postavil manjši čebelnjak s petimi panji za svojega nečaka, duhovnika Karla Matkoviča. Ni točno jasno, kdaj

so postavili čebelnjak. Domneva se, da je nastal hkrati s tistim v Lanyh, vendar na stari fotografiji Plečnika na vrtu hiše iz leta 1930 čebelnjaka še ni. Po drugi strani je bil nečak takrat še kaplan in učitelj verouka v Kočevju. Šele konec leta 1934 je bil imenovan za kaplana v Trnovem in učitelja verouka na Osnovni šoli Barje. Torej lahko čebelnjak datiramo okoli leta 1935, ko se je Matkovič preselil v Ljubljano k svojemu stricu arhitektu. Po Plečnikovi smrti je bil edini arhitektov dedič in je skrbel za zapuščino, čebelaril pa je vse do svoje smrti leta 1971. Tudi ta čebelnjak je Plečnik zasnoval preprosto in izvirno. Panji so postavljeni v lesen zaboj, ki je dvignjen od tal in stoji na pokončno postavljeni betonski cevi. Enokapna streha ima velik napušč in je na sprednji strani podprta z nosilci, ki spominjajo na

Milan Pavlovec: risba čebelnjaka za šolsko nalogo iz leta 1953

Špelca Valentinčič: risba čebelnjaka za šolsko nalogo iz leta 1953

tradicionalni slovenski čebelnjak. Edini okras sta dve keramični ploščici, bolj pečnici, s simbolom orla. Ta motiv je Plečnik oblikoval za društvo Orli, vendar je ploščice prvič uporabil šele leta 1955 pri krstilnici v cerkvi v Črnučah. Zato je mogoče, da jih je na čebelnjak dodal šele po vojni. Tudi ta čebelnjak so kopirali in ga letos ponovno postavili na vrtu Plečnikove cerkve v Šiški.

Plečnikovo zanimanje za čebelnjake se je nadaljevalo tudi po drugi svetovni vojni. V arhivu šole za arhitekturo se

je ohranilo kar nekaj študentskih projektov čebeljakov. Najzanimivejši so tisti iz leta 1953, ki so jih risali Milan Pavlovec, Nives Kalin in Špelca Valentinčič. Tudi tokrat je šlo za raziskovanje novih rešitev. Študent Milan Pavlovec je v nasprotju s projektom Domicijana Serajnika iz 20. let (sliko si lahko ogledate v novembrski izdaji *Slovenskega čebelarja*), ki je razvijal postavitev panjev v višino, te razvrstil le v eni vrsti, nad njimi pa je predvidel pas oken. Nives Kalin je tudi razmišljala o panjih, postavljenih v eno vrsto, vendar je bil njen čebelnjak manjši in predvsem nižji. Panji so bili dostopni od zgoraj, saj se je streha lahko dvignila. Kot gradivo je uporabila kamen z nekaj nizkimi opečnimi vložki. Še zanimivejši je čebelnjak Špelce Valentinčič, ki je okrogle zasnove iz kamna, šest panjev pa je postavljenih v dveh vrstah. Streha je preprosta enokapnica, nosijo jo tramovi, ki jih podpirajo stebri. Ti so

in čebelarstvo II. del

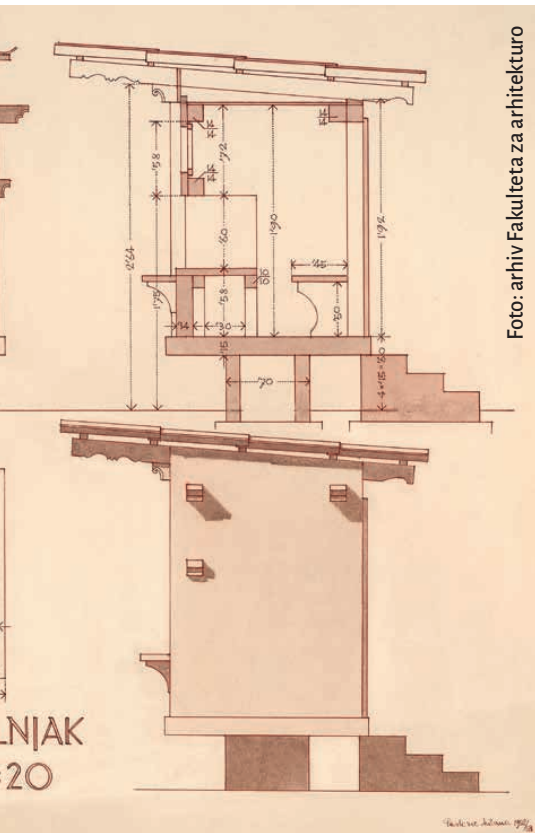

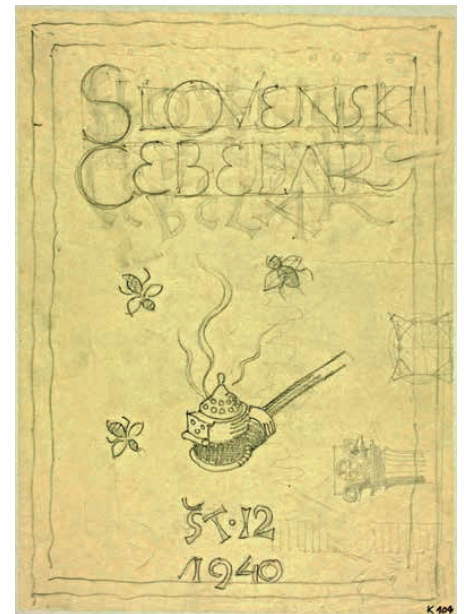
Foto: arhiv Fakulteta za arhitekturo

postavljeni na konzole pred fasado. To rešitev je Plečnik sam večkrat uporabil, pa tudi okroglo zasnovo, nad katero kraljuje pravokotna streha. Ta spominja na prizidek v Plečnikovi lastni hiši.

Vendar se Plečnik ni ukvarjal le s čebelnjaki. V njegovem arhivu se je ohranilo nekaj skic za naslovnico revije *Slovenski čebelar*. Ne vemo, kako je prišlo do naloge za oblikovanje naslovne strani. Iz Plečnikove skice izvemo, da naj bi šlo za decembrsko številko revije iz leta 1940. Takrat se je Plečnik ukvarjal z načrtovanjem Žal, pri oblikovanju naslovnice mu je pomagal njegov učenec Vlasto Kopač. Ta je na podlagi Plečnikovih skic naredil končni osnutek naslovnice. Kot ne vemo, kako je prišlo do sodelovanja, tudi ne vemo, zakaj predlog ni bil sprejet. Takrat je bil Plečnik dovolj ugleden, da so bili vsi veseli, če je privolil v sodelovanje, in njegovih osnutkov praviloma niso

zavračali. Med ohranjenimi pismi ni nobenega, ki bi kazalo na Plečnikove povezave s čebelarji. Njegov nečak se je res ukvarjal s čebelami, vendar ni bil kak ugleden čebelar ali funkcionar v čebelarskem društvu. Edini pomembnejši čebelar, s katerim je Plečnik sodeloval, je bil Franc Končan iz Domžal. Končan je imel v Domžalah kovaško delavnico in se je na Plečnika obrnil leta 1950 zaradi družinskega nagrobnika. Plečnik mu ga je oblikoval v železu in s Končanom sta po vojni sodelovala skoraj pri vseh Plečnikovih projektih v Kamniku in okolici.

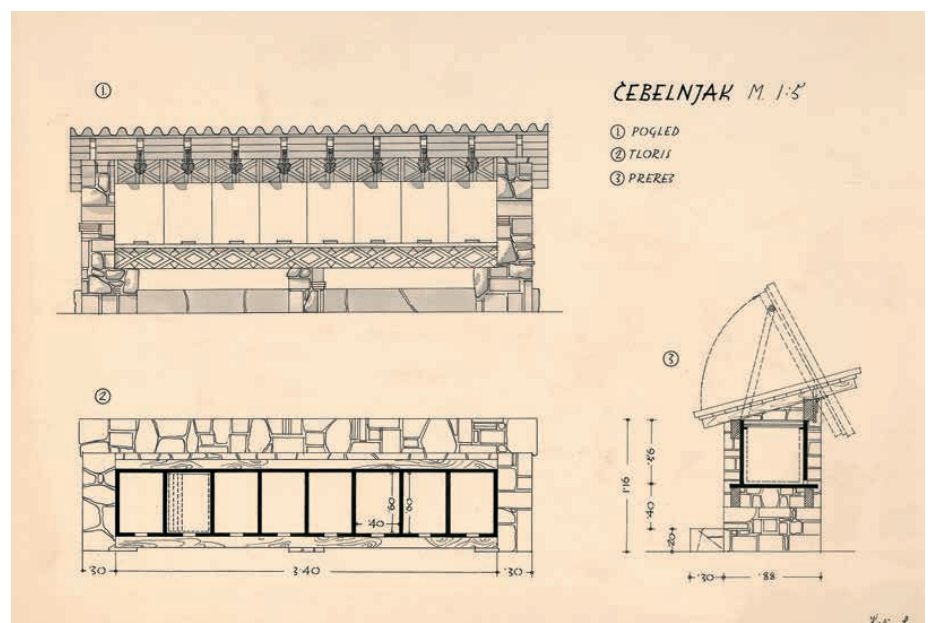
Na koncu velja omeniti še grb s petimi čebelami, ki ga je Plečnik namestil nad vhodom v zimski vrt, ki je bil na zadnji strani hiše v Trnovem. Tudi o tem vemo zelo malo, razen da gre za grb družine Lučan s Koroške (von Luschan). Plečnik je rad uporabljal razne elemente, kose gradiva in druge predmete in jih vgrajeval v svoje kompozicije. Njegova hiša je polna takšnih elementov. Številni prijatelji in sodelavci, ki so vedeli za to njegovo nagnjenje, so mu različne kose tudi prinašali ali vsaj opozarjali nanje. Sem gre verjetno uvrstiti tudi

Plečnikova skica za naslovnico Slovenskega čebelarja iz leta 1940

Foto: arhiv MGML

grb s čebelami. Gotovo mu je bil všeč zaradi njegove simbolike, saj čebela predstavlja delavnost in skrb za red – urejanje –, kar si je, kot uspešen arhitekt, tudi sam pripisoval. V starem Egiptu je čebela simbolizirala tudi nesmrtnost, lastnost, ki jo je Plečnik pripisoval arhitekturi, saj preživi čas, v katerem je nastala. Zato je svojo knjigo poimenoval *Architectura perennis*. ◆

Nives Kalin: risba čebelnjaka za šolsko nalogo iz leta 1953

Foto: arhiv Fakulteta za arhitekturo

Cvetni prah – vir vitaminov

Aljaž Debelak

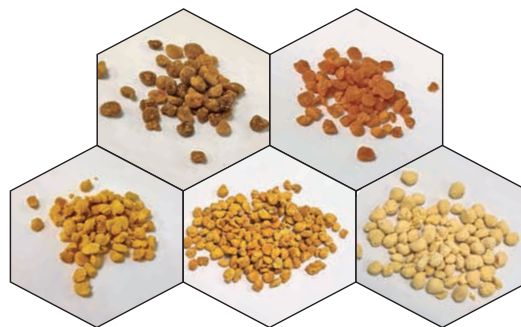
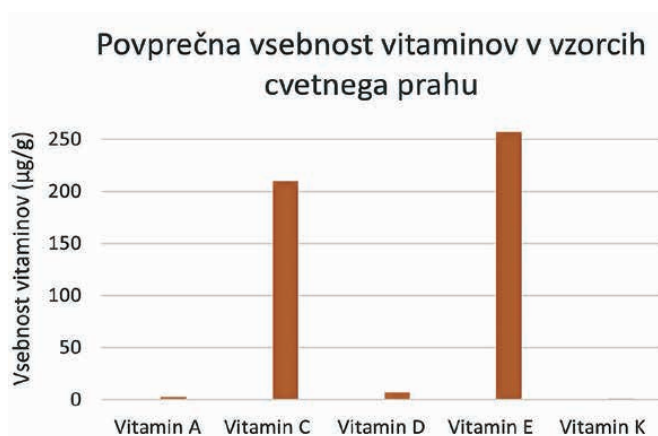
svetovalec za varno hrano, JSSČ

aljaz.debelak@czs.si

Ob prihajajočih hladnih zimskih dneh vse bolj v ospredje prihaja uživanje čebeljih pridelkov kot vir vitaminov, mineralov, encimov in drugih za telo koristnih biološko aktivnih snovi. V ospredju je še vedno med kot najprepoznavnejši čebelji pridelek, vedno več pozornosti pa je namenjene tudi uživanju cvetnega prahu in uporabi čebeljega strupa. Zato smo se v letu 2021 posvetili raziskovanju sestave omenjenih pridelkov. Naš cilj je ozaveščanje potrošnikov o prednostih uživanja in uporabe čebeljih pridelkov ter o zagotavljanju zdrave in varne hrane.

Vitaminski v cvetnem prahu

Ker v zimskem času v našem lokalnem okolju ni na voljo sveže zelenjave in sadja, smo lahko nekoliko omejeni z viri vitaminov. Dobra alternativa za vnos določenih vitaminov v naše telo je uživanje cvetnega prahu. Z analizami vzorcev cvetnega prahu smo želeli ugotoviti, katere vitamine vnašamo v svoje telo ob rednem uživanju tega čebeljega pridelka. Analizirali smo devet vzorcev cvetnega prahu osmukanca različnega botaničnega porekla. Osmukanec smo nabirali iz čebeljih družin v Hoferjevem raziskovalnem čebelnjaku pri Lukovici, nato smo za vsak vzorec ročno prebrali grudice cvetnega prahu enake barve. Z mikroskopskim pregledom preparata cvetnega prahu določene barve smo določili vrsto peloda. Zbrali smo tri vzorce cvetnega prahu regrata, tri vzorce cvetnega prahu javorja ter po en vzorec cvetnega prahu oljne ogrščice, kostanja in iglavcev. Opravili smo analizo vsebnosti vitaminov A, C, D, E in K. Naši vzorci so vsebovali največ

Prva vrsta od leve proti desni: cvetni prah javorja in regrata
Druga vrsta od leve proti desni: cvetni prah oljne ogrščice, pravega kostanja in iglavcev

Potrebe po vitaminih	Moški	Ženske
vitamin A1 (mg ekvivalent)	1,0	0,8
vitamin C1 (mg)	110	95
vitamin D1 (µg)	20	20
vitamin E2 (mg ekvivalent)	13–15	12
vitamin K2 (µg)	70–80	60–65

Priporočeni dnevni vnosi elementov in vitaminov pri odraslih (19–65 let)
(Referenčne vrednosti..., 2020).

vitaminov C in E. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je podal referenčne vrednosti za energijski vnos ter vnos hranil, kamor je vključen tudi priporočen dnevni vnos vitaminov. Iz svoje raziskave lahko sklepamo, da ob rednem uživanju dveh jedilnih žlic svežega cvetnega prahu osmukanca na dan (20 g) telesu dokaj dobro zagotovimo priporočene dnevne vrednosti vitaminov E in K v 35 %. Dnevno potrebo po vitaminih A in C zagotovimo bolj slabo (manj kot 6 %), zelo dobro pa zagotovimo dnevno potrebo po vitaminu D (več kot 100 %). Vitamin D se ob sončni svetlobi pod vplivom UVB žarkov tvori v naši koži. V zimskih mesecih je tega bistveno manj, saj je naše telo manj izpostavljeno sončnim žarkom. V cvetnem prahu osmukanca različnega botaničnega porekla smo določili različne vsebnosti vitaminov. Največ vitaminov E in K smo določili v vzorcih cvetnega prahu regrata, največ vitamina D v vzorcih cvetnega prahu iglavcev in kostanja, največ vitamina C pa v vzorcu cvetnega prahu iglavcev. Na podlagi večjega števila vzorcev bi lahko natančneje opredelili povprečne vsebnosti vitaminov v cvetnem prahu, potrošniki s pomanjkanjem določenega vitamina pa bi v svojo prehrano lahko vključili cvetni prah botaničnega porekla, ki vsebuje večjo količino omenjenega vitamina. ●

Viri:

Referenčne vrednosti za energijski vnos ter vnos hranil. Tabelarična priporočila za otroke (od 1. leta starosti naprej), mladostnike, odrasle, starejše, nosečnice ter doječe matere. Dopolnjena izdaja 2020. Ljubljana, Nacionalni inštitut za javno zdravje: 10 str.

Lilek, N., Kandolf Borovšak, A., Debelak, A., Golob, S. (2022). Poročilo o raziskovalnem delu v čebelnjaku HOFER za leto 2021. ČZS.

Foto: Aljaž Debelak

Prerok Job in sveti Ambrož, zavetnika čebelarjev

Verena Štekar-Vidic

Kustosinja Čebelarkega muzeja v Radovljici

verena.vidic@mro.si

Na Slovenskem nismo od nekdaj imeli svetega Ambroža za zavetnika čebelarjev, temveč še dolgo v 19. stoletju starozaveznega **Joba**, sorodnika Abrahama. Njegova življenjska zgodba je bila polna trpljenja, ker je Bog želel satanu dokazati, da mu je Job v veri zvest ob najhujših preizkušnjah in brezpogojno veruje vanj. Navadno je upodobljen v veliki bedi na gnoju, z ranami po vsem telesu, iz katerih jemlje črve (ličinke čebel, čebelji med in vosek sta bila tedaj uporabno zdravilo za rane) ter jih izroča prijateljem.

Ti ga v bedi ne razumejo, a jim Job odpušča, saj se črvi v njihovih rokah spremenijo v cekine. Goduje 10. maja. V Čebelarkega muzeju v Radovljici je ohranjenih kar 22 poslikanih panjskih končnic z njegovim motivom. V cerkvi sv. Joba pri Beljaku naj bi romarji še konec 19. stoletja na oltar zavetnika nosili voščene figurice in prižigali sveče ter tako prosili za zaščito proti ognju. Še leta 1932 je bil tam na

Poslikana panjska končnica, Job na gnoju, z letnico 1857, les, olje na les, 23,5 × 14,1 × 1,8 cm. Hrani Čebelarkega muzej v Radovljici, inv. št. ČM 982.

Poslikana panjska končnica, Job na gnoju, brez letnice, les, olje na les, 27,1 × 12,9 × 1,3 cm. Hrani Čebelarkega muzej v Radovljici, inv. št. ČM 1548.

Foto: Miran Kambič

banderu iz 1855 upodobljen ob Jobu angel s kranjčcem, na drugem, iz 1747, pa s slamnatim panjem. Edina cerkva v Sloveniji, ki se danes ponaša z imenom Joba, je v okolici Ljubljane v Sinji Gorici pri Vrhniki in je iz 16. stoletja. Job je veljal tudi za priprošnjika proti ranam, menda zato, ker je sam veliko pretrpel zaradi njih in jih zdravil z medom.

Z motivom **Ambroža** je v Čebelarkega muzeju samo ena ohranjena poslikana panjska končnica, in še ta iz 20. stoletja. Za razstavo na Apimondii leta 2003 v Ljubljani je Branko Čušin Ambroža upodobil v tehniki art propolis.

Ime Ambrož izhaja iz imena Ambrosios, ki v grščini pomeni nesmrten, božji, božanski. Enak pomen ima samostalnik ambrozija, ki pomeni jed bogov, ki daje nesmrtnost in je ljudem prepovedana. Starogrški bogovi naj bi poleg ambrozije pili nektar.

Ambrož je živel v 4. stoletju (r. 339, Trier; u. 397, Milano). Postal je vpliven teolog in pomemben zgodnjekrščanski učitelj. Kot zavetnik Milana sodi med najpomembnejše italijanske svetnike. Pokopan je v milanski baziliki, ki nosi njegovo ime. Legenda pravi, da je nekoč, ko je bil Ambrož še dojenček, roj čebel na njegovem spečem obrazku in v ustih pustil sled medu. Njegov oče je to razumel kot znamenje, dodelil mu je ime in verjel, da bo sin odrasel v moža z »medenim jezikom«, to je, da bo imel velik dar za govornišvo. To se je tudi uresničilo.

Postal je najvišji uradnik rimske države za pokrajine v severni Italiji. Tedaj so v krščanski cerkvi delovale mnoge sekte. Ker je veljal za pravičnega že v svoji posvetni službi, je bil po nemirih za predhodnikovo nasledstvo izbran za milanskega škofa. Njegov rek *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega* simbolizira njegovo prizadevanje za neodvisnost Cerkve od posvetne oblasti. Z besedo, govori, pridigami, pismi in v bogoslovnih spisih si je prizadeval za strpnost med ljudmi. Med drugim je v bogoslužje vpeljal tudi ljudsko petje (ambrozijansko) in napisal več pesmi in himen, nekaj jih je tudi sam uglasbil.

Po Napoleonovih vojnah se je Evropa zelo spremenila. V 19. stoletju je postalo popularno nabožno vzgojno slovstvo, kot odsev splošnih prizadevanj za vzgojo in upanje zanemarjenih vojnih sirot in zapuščene mladine. Spodbudni življenjepisi resničnih oseb, ki so bili prvotno navadni ljudje, zaradi zaslug pa postali svetniki, so bili zelo primerni za duhovno, moralno, versko in kulturno prenavo prebivalstva. Pri nas se je za tako prenavo prizadeval škof Anton Martin Slomšek. S sodelavci je v Gradcu v letih 1853 in 1854 izdal delo *Djanje svetnikov božjih*, v katerem je na 1507 straneh predstavil 581 svetnikov, med njimi tudi sv. Ambroža. Razlog, zakaj so čebelarji, medičarji in svečarji za svojega zaščitnika izbrali prav Ambroža, pojasnjujeta svetel dogodek s čebelami iz njegovih otroških let in želja po identifikaciji z odlično osebnostjo. Zdaj ni šlo več

Branko Čušin, Sv. Ambrož. Dim.: 82 × 71 cm, les, art propolis. Hrani Čebelarški muzej v Radovljici, inv. št. ČM 1794.

za imaginarno brezpogojno Jobovo ljubezen do Boga, temveč za spoštovanje in vero v svetega človeka, ki si je v življenju to zaslužil in bil vzgled vsem poštenim ljudem, da z dobrim delom lahko napredujejo. Morda pa je odločitvi botrovalo tudi samo ime svetnika, ki pomeni nesmrtnost, kar s svojim nenehnim obnavljanjem na nek način predstavljajo tudi čebelje družine. Sv. Ambrož goduje 7. decembra. Tedaj so mu v slovenskih cerkvah posvečene maše. Navadno je upodobljen

Poslikana panjska končnica, Sv. Ambrož, z letnico 1924, les, olje na les, 13,5 × 29,5 × 1 cm. Hrani Čebelarški muzej v Radovljici, inv. št. ČM 109.

s čebeljim panjem, njegovi atributi so še pero za pisanje, knjiga, bič, otrok v zibeli, golob, model cerkve ali čebelarški klobuk. Edina cerkva sv. Ambroža pri nas stoji že najmanj od konca 15. stoletja v kraju Ambrož pod Krvavcem. Ima kar dva oltarja s kipom Ambroža, renesančnega in baročnega. V obeh primerih sta atributa zgolj škofovska palica in knjiga, starejšemu je priložena še figurica dojenčka. ◆

Literatura:

De Reggi, Sv. Job – zaščitnik slovenskih čebelarjev. V: *Slovenski čebelar* XXXV, 1932, str. 87.

Lenarčič, K. Podružnica Sinja Gorica, <http://zupnija-vrhnikar.kc.si/index.php/meni-zupnija/meni-podruznice/19-article-podruznica-sinja-gorica> (3. 10. 2022).

<https://zupnija-cerklje.si/o-zupniji/podruznica-sv-ambroza-skofa-pod-krvavcem> (21. 10. 2022).

Keber, J. (1996): *Leksikon imen. Izvor imen na Slovenskem*. Celje, druga izdaja.

Batchelor, M. (1987). *Zgodbe iz Svetega pisma*. Koper.

https://www.hribi.net/gora/sveti_ambroz_tabor/26/3242.

Orožen, M. *Djanje svetnikov božjih – vzgoja duha, kultura srca in govora v novoslovenskem knjižnem jeziku sredi 19. stoletja*, <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-GAE0UDVI> (14. 6. 2022).

Ambroževe maše in praznovanja po Sloveniji

Ambroževa sveta maša ČD Loška dolina - Stari trg:

4. december 2022 ob 8.30 v cerkvi svetega Nikolaja v Babnem Polju, Stari trg pri Ložu.

Ambroževa sveta maša ČD Radeče:

10. december 2022 ob 10.00 v cerkvi Treh kraljev na Brunku.

Ambroževa sveta maša ČD Tržič:

11. december 2022 ob 10.00 v cerkvi svetega Janeza Krstnika v Kovorju.

Ambroževa sveta maša ČD Cerklje na Gorenjskem:

11. december 2022 ob 15.00 v cerkvi sv. Ambroža na Ambrožu pod Krvavcem. Čebelarška društva vabimo, da se maše udeležijo s prapori. Po maši bo družabno srečanje.

Ambroževa sveta maša ČD Šenčur:

11. december 2022 ob 10.00 v cerkvi sv. Jurija v Šenčurju.

Ambroževa sveta maša ČD Krtina Dob:

11. december 2022 ob 10.00 v farni cerkvi sv. Martina v Dobu.

Čebelarška društva prosimo, da pridejo z društvenimi prapori.

Ambroževa sveta maša ČD Vir:

7. december 2022 ob 18.00 v farni cerkvi sv. Jožefa na Viru pri Domžalah. Skupaj se bomo zahvalili za letošnje darove narave, posebno še za dobro čebelarstvo letino. Čebelarje vabimo v čebelarških svečanih oblekah, zaželeni prapori.

Ambroževa maša ČD Lovrenc na Pohorju:

11. december 2022 ob 10.00 v cerkvi v Lovrencu na Pohorju. Po maši bo v čebelarškem domu pogostitev in druženje čebelarjev.

Praznovanje goda sv. Ambroža Čebelarškega centra

Gorenjske in ČD Radovljice: 7. december ob 17.00 v Čebelarškem centru Gorenjske. Otvorili in blagoslovili bomo skulpturo sv. Ambroža ter odprli trgovino Medene Vile. Sledi pogostitev.

Janez Jalen in njegova Manica

Ljudmila Bokal

milka.bokal@gmail.com

Janez Jalen (1891–1966), pisatelj, dramatik, po poklicu duhovnik, doma iz vasi Rodine pod Stolom, je v slovenski književnosti znan po romanih *Bobri* in *Ovčar Marko*. Poznavalci trdijo, da mu je naravo, katere lepote dihajo iz njegovih povesti, približal oče. A tudi svet človeških odnosov je v njegovih povestih harmoničen, plemenit, poln lepih opisov gorenjskega okolja, kar vzbuja čustva sprejetosti in notranjega ravnotežja. Mogoče bi strokovnjaki temu rekli romantično razpoloženje.

Taka občutja vejejo iz povesti *Ovčar Marko*, ki je sprva izhajala v časopisu *Mladika*, v knjigi pa je izšla leta 1929. Med množico oseb se ustavimo pri otroškem liku, na katerega je pristrčno navezan čebelar. Z veliko naklonjenostjo je opisano dekletce z imenom Manica. Sirota je, mama ji je umrla, a kaj to pomeni, se še ne zaveda dobro, tako da pisatelj pravi, da ona »najmanj žaluje za mamico«. A posredno je Manica občutila slovo, in to po drobnih živalcih – čebeli. Tako je opisano: »Pred svečnico tisti dan je stresla iz napol odprte bele kurjice / teloha/ otrplo bečelico in se ni mogla načuditi rjavim hlačkam na zadnjih nožicah – na resju nabranem cvetnem prahu. Dihala je v njo, dokler ji ni zaplesala na roki.« Seveda je to otroka navdušilo: »Kako je šele plesala, se vrtela, vzklikala in se veselila sama.« A življenje in otroško veselje je bilo kratkotrajno: »Spustila jo je skozi okno, da bi zletela domov v panj. Zjutraj jo je našla na vrtu v snegu, jo prepoznala po cvetno naprašenih nožicah.« Ponovna želja po oživitvi pa se v drugo ni posrečila: »Mislil je otrok, ki ne ve, kaj je smrt, da jo bo zopet ogrel. Skoro ji je sapa pošla; nič in nič, še peč ni pomagala. In si je izmislila: zavila jo je nazaj v beli cvet, jo obdala z resjem in nesla pokopat v Reber, v najbolj goreč grm resja za Krniškim robom.« Tako je umrla Maničina čebelica, doživela je slovo tako rekoč kot človek.

Živahna barvita podoba medovitega resja z žuborečim ptičjim petjem se ponovi v opisu pomladi. »Zopet je pritisnil mraz. Nobena bečela ni zletela iz panja; samo sebi je cvetelo resje /.../ Sneg novinček se je topil in rahljaj zemljo. Ptiči so se zopet oglasili. Vsaka vejica je nosila svojega pevca. /.../ In kakor rdeča preproga ob velikih praznikih pred glavnim oltarjem je na Rebri od Krniškega roba do Straže znova zažarelo resje, na sedem barv razcvetelo. Med njimi so pošumevale bečele in se obešale na drobne cvete.« Podoba pristrčnega dekletca se nam živo ponovi še

v poglavju *Bečele roje*. V vsakdanjem čebelarstvu prizzoru nastopata Manica in izkušeni čebelar. Manica pred čebelnjakom opazuje čedalje večjo množico čebel, in to ravno pred žrelom tistega panja, ki je imel na končnici naslikano, kako hudobec babi brusi jezik. Otrok pravilno po čebelarstvu razmišlja: »Ali se je žrelo zamašilo, da ne morejo več domov?« Ampak ne. »Bečel pred panjem je bilo vedno več in svatovsko veselo brenčanje je preglasilo enakomerno delovno pošumevanje. Joj! Iz žrela so se usipale bečele, kakor bi druga drugo podile čez brado.« Manica je začutila, da se nekaj odločilnega dogaja, in je začela klicati čebelarkega vseznalca na pomoč: »Vrbanek! Pojdite pomagat! Ušel bo!« Vrbanek vpraša: »Kdo?« Manica pa prizor roječih čebel konča s šegavim dovtipom, ki se ga sama v svoji otroški iskrenosti ni zavedela: »Babji jezik.«

Janez Jalen je izhajal iz govora domače vasi, iz gorenjskega narečja. V odlomku je veliko narečnih besed: *kurjica* je v gorenjščini teloh (ta bo kmalu zacvetel), *bečele* so čebele, *sneg novinček* je pravkar zapadli sneg, *bečelnjak* je čebelnjak, *izletavnik* žrelo. Prizzori tako pred bralcem zaživijo domače in pripomorejo k živemu doživetju. Otroški motiv z naravo povezanega dekletca pa naj spremljajo želje po iskrenem, veselem in skladnem življenju v naslednjem letu. ●

Vir: Jalen, J. 1958. *Ovčar Marko*. Mohorjeva družba, Slovenske večernice 109, 35–36.

Foto: arhiv ČZS

Gorazd Trušnovec, Ljubljana

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

Takole, naš planet je zaključil še eno elipso okrog sonca in obdobje, ko je bilo razpoložljive dnevne svetlobe najmanj, so naši predniki posvetili opazovanju lastnih čustev, hotenj ali misli, upajočemu prižiganju kresa in načrtom za prihodnost. To je tudi čas kot nalašč za bilance preteklega obdobja in sprejemanje novoletnih sklepov. Ker ni prav veliko zunanjih opravil, lahko skratka razmišljamo o nadaljnjih čebelarskih korakih.

Čeprav je na dnevnem sporedu tudi prisila družabnosti, je ta čas več kot primeren za prebiranje strokovne ali poljudne čebelarske literature, za razmislek o morebitnih drugačnih pristopih in o preizkušanju novosti. Pa tudi za načrtovanje strokovne rasti – ideja, da je lahko izobraževanje v nekem trenutku zaključeno, je že zdavnaj preživeta.

Foto: Gorazd Trušnovec

Bo letos kaj pobelilo čebelnjake na strehi Hotela Park?

Zimsko mirovanje

Za čebele pozimi naredimo največ, če jim omogočimo čim več miru. Glede civilizacijskega šuma in brnenja, ki ju povzroča življenje v mestih, doslej nisem zaznal, da bi bilo to kakor koli moteče za čebele, niti nisem opazil, da bi ta pomislek izpostavljale strokovne raziskave urbanega čebelarjenja. Prezimovanje ni nič drugačno kot kjer koli drugje.

Obiske ptic – predvsem sinice znajo biti nadležne za čebele – zaznavam zgolj pri panjih, ki so nameščeni na nekaterih vrtovih, visoko na strehah imajo čebele pred njimi mir. Ptiči jih ne obiskujejo in nadlegujejo, podobno v sezoni tako visoko skoraj ni opaziti os in sršenov, kar je ena od prednosti teh namestitev. Kot je pred mano že svetoval Ivan Esenko, pa je v takih primerih sinicam in drugim pticam smiselno ponuditi nadomestno hrano, kombinacijo lojnih pogač in semen, in tako lahko uživamo v letalskem vrvežu na vrtu tudi pozimi, čebele pa ostanejo lepo na varnem in čakajo na začetek novega življenjskega ciklusa.

Decembrsko sejmarjenje

Večino svojih medenih presežkov prodam oktobra, malo manj novembra in skoraj nič decembra. Redni odjemalci so zdaj že navajeni, da se na domu oglasijo v začetku jeseni s svojimi zabožki in se oskrbijo z letnimi zalogami oziroma ozimnico. To so tudi edini veliki kozarci medu, ki jih spravim v promet – vse drugo pakiranje je manjše in običajno tudi lepše oblikovano, kar je preprost pristop za doseganje višjih cen na kilogram.

Čebelarjeva opr...

Zimsko jutro v topli Kapadokiji

No, do decembra se vse to že zdavnaj zaključilo, le včasih pokliče še kakšen zamudnik za darila, pa še te količine so zelo majhne. Tako mi tudi zelo ustreza, da se znebim dobršnega dela letine, preden bi se moral začeti ukvarjati s kristalizacijo medu – naj se kupci sami odločijo, ali jim je bolj všeč oziroma sprejemljiv med v strjeni obliki ali ga bodo pred zaužitjem utekočinili sami. Pri tem se mi zdi pošteno, da jih vnaprej seznanim s procesom, ki se bo skoraj zagotovo slej ko prej začel, večinoma že pred decembrom, in da sta hitrost in oblika kristalizacije odvisni od zvrsti oziroma sezonske strukture

opravila v decembru

Foto: Gorazd Trušnovec

medu, ki so ga dobili v nesegreti in nefiltrirani obliki.

Enkrat ali dvakrat na leto se udeležim tudi kakšne sejemske prireditve. Prodajno nastopati na dogodku, na katerem sta istočasno več kot dva čebelarja, je sicer popolna traparija, a ker recimo društvo prejme za take zadeve dodatne točke na občinskih razpisih, si pač nadeneš profesionalni nasmešek in se odpraviš na ulico zapravljat čas, kljub zavedanju, da ob prezebanju v oblaku smoga in hlapov kuhanega vina ne boš dosegel niti minimalne študentske urne postavke. Res pa lahko ponudi ta priložnost

razvedrilo, ki ga ni mogoče kupiti: zabavo ob pogledu na popolnoma zgrožene obraze naključnih interesentov, ko slišijo, da gre za med, ki so ga nabrale čebele iz središča Ljubljane.

Kakor koli, starejši kot so otroci, večji del zime skušam preživeti kje na toplem v južnih krajih, in če mi uspe te načrte združiti s kakšnim mednarodnim čebelarskim projektom, sem še toliko bolj zadovoljen. Z delovanjem v različnih kulturnih okoljih verjamem, da ostajajo tudi možgani prožnejši, saj sicer prav vsako delo, in čebelarjenje ni tu nobena izjema, sčasoma zaide v bolj ali manj rutinske tirnice ... Tudi zaradi tega odklopa mi ustreza, da s prodajo viškov medu in drugih osnovnih čebeljih pridelkov, predvsem cvetnega prahu, ki ga kot prehransko dopolnilo resnično cenim in tudi z veseljem pridobivam, zaključim čim prej jeseni, najkasneje pa v novembru, kot tudi sicer vsa s čebelami doma povezana opravila.

Seveda pazim, da ostane zmeraj na zalogi vsaj sodček medu za

družino in prijatelje, ugotovil pa sem tudi, da solidni sezoni sledi slaba, tej pa potem katastrofalna, in potem spet od začetka. Zato sploh ne hitim čim več medu na vsak način spraviti v promet – varno uskladiščeni višek v hermetično zaprtih sodčkih in označen z ustreznimi loti bo zelo verjetno prišel prav že konec naslednjega poletja ... In smo spet pri cenovni politiki: raje imam višek medu za rezervo, kot da bi ga prodajal pod vrednostjo, ki mi jo predstavlja. V času, ko nas mesečno tepe inflacija, pa je to tudi precej varna oblika naložbe.

Poslednji udarec varojam

Ostane samo še en poseg, mimo katerega pač ni mogoče: obvezno zimsko zatiranje varoj. Tega izvajam pri vseh družinah, ne glede na predhodno zgodovino, saj je to najboljša popotnica za s tem nadležnim zajedavcem neobremenjen razvoj družin v naslednjem letu. V času zimskega solsticija, ko je Zemlja najbližje soncu, se po

Foto: Gorazd Trušnovec

Majhna količina medu v lični embalaži – višja dodana vrednost

SLOVENSKI ČEBELAR

CXXIV. LETNIK – LETO 2022

Urednik: Tadej Pavković, mag. zgod.

Anzeljc, Rajko:

Predstavitev terenskega svetovalca:
Rajko Anzeljc 217

Auguštin, Vlado:

Nakup čebeljih družin..... 72
Vzroki za slabiče in njihova sanacija 101
Kakovost satnic na slovenskem trgu 132
Priprava čebel na zimo..... 196
Sublimiranje oksalne kisline 294

**Bevk, Danilo, Blaž Koderman
in Mojca Pibernik:**

Za boljše sobivanje sadjarstva
in opravevalcev 43

Bokal, Ljudmila:

Ciciban in čebela 18
Ob slovenskem kulturnem prazniku:
Alojz Gradnik, Naša beseda.....48
Pregovori o čebelah 77
Uganke, povezane s čebelarstvom 113
Ivan Cankar, O čebelnjaku 143
Napisi na čebelnjakih.....177
O čebelnjaku 209
Panjske končnice 238
Beseda čebela..... 273
Po Koroškem, po Kranjskem
že ajda zori 307
Janez Jalen in njegova Manica 333

Borko, Marko:

Največja slovenska strokovnjakinja
za cvetni prah o njegovi posebnosti..... 8
Prof. Janez Gregori, 80-letnik 21
Prva podelitev nagrade zlata čebela
in obletnica razglasitve svetovnega
dneva čebel..... 54

Zmagovalna inovacija srbskega
sejma slovenski izdelek..... 81

Na Ljubljanskem gradu zaživela
replika Plečnikovega čebelnjaka
z dvorca v Lanem na Češkem 116

Uvodnik..... 129

Spet v živo – 45. dnevi čebelarstva
ApiSlovenije 2022 v Celju..... 152

Borštnik, Brane:

Razkuževanje satnikov 41
Kako z varekino odstraniti plesni
v plastenkah za krmljenje 262

Bozovičar, Aleš:

Stanje rastlin na začetku pomladi,
25. marca 2022 100
Osnovni kriterij za izračun
zmogljivosti pasišč 176
Ocena čebelarke pašne sezone 2022 298

**Bozovičar, Aleš, Franko Dolgan, Simon Golob,
Bojan Pavlin in Janez Vertič:**

Dobre prakse zimskega zatiranja varoj..... 296

Bračko, Petra:

Razpis za sofinanciranje čebelarke
opreme odprt še do 31. julija 2022.....212
Apiterapija kot dejavnost.....231
Izdelki iz čebeljih pridelkov
kot dodana vredost v čebelarstvu.....136

Breznikar, Andrej:

Pri obnovi gozdov lahko pomembno
vplivamo na delež medovitih drevesnih
vrst v gozdovih.....70

Büchler, Ralph et al.:

EurBeST – pilotna raziskava testiranja
odpornosti proti varojam v tržno
usmerjenih čebelarstvih 36

Burnač, Tomislav:

Liechtensteinske znamke čebel 82

Cigut, Štefan:

100 let delovanja Čebelarstva
društva Lendava 22

Čebelarstva zveza Slovenije:

Obvestilo o novi sistematizaciji delovnih
mest za področje izobraževanja
in uredništva..... 84

Pohod ob 20-letnici Čebelarstva
centra Slovenije 131

Predlogi Čebelarstva zveze Slovenije
za pomoč čebelarjem..... 227

Debelak, Aljaž:

Pred nami je sezona osmukanja
cvetnega prahu 103

Kratki napotki za točenje
in shranjevanje medu
po načelih sistema HACCP..... 135

Laboratorijska analiza čebeljih
pridelkov 205

Cvetni prah – vir vitaminov..... 330

Debelak, Aljaž in Tina Žerovnik:

Oplemenitev tržne vrednosti medu
s shemo kakovosti 304

Dimc, Barbara:

Predstavitev Jerneja Verbuča, avtorja
lesene skulpture svetega Ambroža 24

Fajdiga, Vladimir:

Knjiga o čebelah švicarskega
mladinskega avtorja Jakoba Streita..... 55

Izkušnje s paketnimi roji..... 169

Garibaldi, Lucas Alejandro:

Uvodnik..... 65

Golob, Simon:

Razprava o pridobivanju
čebeljega strupa..... 10

Natečaj tehnoloških rešitev
v čebelarstvu – prijave za leto 2022
le še do konca meseca 24

Rodovniške matice in delovanje
plemenilne postaje Lučka Bela..... 39

Med v satju..... 74

Čebelnjak mora biti postavljen
na primernem mestu in registriran 111

Najboljše tehnološke rešitve
v čebelarstvu 2022 260

Grad, Janez:

Travniški in sivi čmrlji 233

Vremenske groznje preživetju čmrljev..... 266

Gregorc, Tomaž:

Čebelarji ČD Radovljica prvič
počastili svojega zavetnika 52

Gregori, Janez:

Uvodnik..... 33

Heric, Dragica:

Levstikovo Bučelstvo – ob 190-letnici
rojstva Frana Levstika 51

Hrausky, Andrej:

Arhitekt Jože Plečnik in čebelarstvo I. del..... 300

Arhitekt Jože Plečnik in čebelarstvo II. del 328

Janžekovič, Ana:

Fizikalno-kemijske lastnosti
matičnega mlečka 302

Ali naj dojenčki uživajo med 326

Jernej, Andrej:

Predstavitev terenskega svetovalca:
Andrej Jernej..... 315

Kandolf Borovšak, Andreja:

Vsebnost vode v medu 109

V prodaji ni samo pristen in kakovosten med..... 134

Encimi v medu..... 141

Protimikrobna in antioksidativna
aktivnost medu..... 172

Kandolf Borovšak, Andreja in Nataša Lilek:

HMF v medu 269

Kastelic, Dane:

S sredstvi dobrodelnega pohoda po poteh
Petra Pavla Glavarja v organizaciji
Čebelarstva zveze Slovenije so si invalidi
čebelarjiuredili večnamenski prostor
za svoje delo 117

Kokot, Tomaž:

Uvodnik 97

Koštomaj, Matija in Ivana Kovačević: Selekcijsko delo na vzrejnem okrožju
Bahor in na plemenilni postaji
Podskalica v sezoni 2021 ..... 106**Kozmus, Peter:**Tudi v letu 2021 je bil izveden ukrep
menjave čebeljih matic ..... 73Ali ima velikost plemenilnikov vpliv
na kakovost vzrejnih matic 105

Vplivi na trg EU z medom 138

Koželj, Vida:

Obrezovanje sadnih dreves na Lanšprežu 147

Levičar, Matjaž:

Čebelarjenje v Kambodži – nauk za nas?

Lilek, Nataša: Raziskovanje funkcionalnih lastnosti
slovenskega cvetnega prahu osmukanca ..... 6Hranilne in zdravju ugodne lastnosti
osmukanca ..... 7**Madjar Jakob:**Predstavljamo terenske
svetovalce – Jakob Madjar ..... 118**Marinko, Roman:**Predstavitev terenskega svetovalca:
Roman Marinko ..... 281**Markič, Janez:**Predstavitev terenskega svetovalca:
Janez Markič ..... 183**Milinković, Dušan:**Predstavljamo terenske svetovalce:
Dušan Milinković ..... 82**Nikoloski, Trajče**Nenavadna stanovalka v čebelnjaku – osa
grebača zidarka vrste *Sceliphron curvatum* ..... 271**Noč, Boštjan:**

Uvodnik 1

Vabilo na 71. redni občni zbor 67

Vabilo na 71. redni občni zbor 99

Naslovitev odprtih zadev s področja
čebelarstva 195

Odlična izkušnja z veterinariko VF NVI 225

Uvodnik 321

Vabilo na praznovanje razglasitve
Svetovnega dneva čebel ..... 340**Okorn Peunik, Petra, Aleš Bozovičar
in Peter Kozmus:**Kranjska čebela na svetovni razstavi
EXPO 2020 v Dubaju ..... 53**Pavković, Tadej:**

71. občni zbor Čebelarke zveze Slovenije 151

Zlata čebela pristala v rokah Boštjana Noča 163

Praznovanje čebelarkega praznika in
svetovnega dne čebel v Dolenjskih Toplicah 164

Državno tekmovanje mladih čebelarjev 2022 180

Odprtje očnih čebelnjakov 181

Uvodnik 225

Intervju z lanskoletnim prejemnikom
zlate čebele, dr. Lucasom Alejandrom
Garibaldijem 247

Varoje v Avstraliji 272

Uvodnik 289

Intervju s predsednikom Mednarodnega
središča za mlade čebelarje ..... 346**Pengal, Nika:**

Čebelarstvo, način življenja v Sloveniji 339

**Podgoršek, Peter, Eva Cukjati, Maja Ivana
Smodiš Škerl in Janez Prešern:**

Rezultat vzrejne dejavnosti v letu 2021 140

Podrižnik, Franc: Predstavljamo terenske svetovalce:
Franc Podrižnik ..... 149**Praper, Pavel:**Predstavitev terenskega svetovalca:
Pavel Praper ..... 251**Primc, Aleksander:**

Čebelnjak v krožišču v Ilirski Bistrici 23

Pušnik, Vlado: Slovenski Apis center dr. Filipa Terča
v Mariboru – Pohorske livade 215

Samec, Tomaž:

Pristopi tudi ti k akciji in prihodnje leto posadi medovito rastlino 3

»Dan sajenja medovitih rastlin« v polnem teku 67

Hvala vam, 26. marca se je sadilo po Sloveniji..... 150

Smodiš Škerl, Maja:

Rezultat mednarodnega sodelovanja v okviru združenja COLOSS na področju varoze in prehrane čebel..... 12

Smrdelj, Andreja:

Mednarodno srečanje mladih čebelarjev v Pragi..... 345

Šalehar, Andrej:

Tri čebelarske knjige v Glavarjevi knjižnici v Komendi 17

Šehić, Nika:

Antimikrobne lastnosti medu 174

Šimenc, Janez:

Virusne okužbe pri medonosni čebeli 4

Šinko, Irena:

Uvodnik 193

Šivic, Franc:

Novice iz sveta 76

Moje izkušnje s čebeljo pašo na bršljanu..... 236

Je cvetni prah toksičnih rastlin nevaren za čebele 237

Šivic, Franc in Brane Borštnik:

Novice iz sveta 47

Štekar-Vidic, Verena:

Prerok Job in sveti Ambrož, zavetnika čebelarjev 331

Tratnik, Franc:

Predstavitev terenskega svetovalca: Franc Tratnik..... 343

Trušnovec, Gorazd:

Čebelarjeva opravila v januarju..... 19

V okviru projekta Medena celica učijo čebelariti zapornike na odprtem oddelku ižanskega zapora.....22

Čebelarjeva opravila v februarju 49

Čebelarjeva opravila v marcu 79

Čebelarjeva opravila v aprilu 114

Čebelarjeva opravila v maju.....144

Čebelarjeva opravila v juniju 178

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu..... 210

Čebelarjeva opravila v septembru.....240

Čebelarjeva opravila v oktobru..... 274

Čebelarjeva opravila v novembru.....308

Čebelarjeva opravila v decembru 334

Vedlin, Tatjana:

Uvodnik.....161

Veterinarska fakulteta NVI:

Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2022.....202

Vidmar, Tadeja:

Uvodnik..... 257

Zdešar, Pavel:

Peter Pavel Glavar – čebelar in vrhunski čebelar strokovnjak (I. del..... 45

Peter Pavel Glavar – čebelar in vrhunski čebelar strokovnjak (II. del 78

Zupančič, Mitja:

Več cvetočih njivskih površin za pašo opraševalcev in izboljšanje rodovitnosti tal..... 199

Ekološko čebelarstvo v luči nove evropske in nacionalne zakonodaje..... 263

Ogled dobrih praks ekološkega čebelarjenja na avstrijskem Koroškem 264

Žerovnik, Tina:

Dan shem kakovosti 2021 15

Digitalno potrdilo – ključ do pridobivanja sredstev za čebelarje iz naslova kmetijske politike 42

Apiturizem in ekonomika 166

Cene medu in čebeljih pridelkov – izziv za vsakega čebelarja 207

Kozarci za med slovenskega porekla – trn v peti letošnji čebelarski sezoni.....228

mojem opažanju pogosto pojavi nekaj relativno toplih dni, ki so zelo primerni za izvedbo zimskega zatiranja varoj, saj čebele zaradi višjih temperatur niso tako tesno stisnjene v zimsko gručo, v kateri prezimujejo. Prva leta sem zimsko zatiranje izvajal s kapanjem sveže pripravljene raztopine oksalne kisline v skladu z navodili veterinarske službe oz. proizvajalca zdravil, in to se je obneslo čisto dobro, učinkovito in brez izgub. A nisem se mogel sprijazniti z zoprnim občutkom, da sredi zime polivam čebele z neko tekočino; morda gre pri tem samo za preveč antropocentričen pogled, a po nakupu sublimatorja uporabljam le še pristop z izparevanjem oksalne kisline. Pri tem mi tudi ni treba odpirati panjev oziroma na silo ločevati s propolisom zlepljenih naklad. Tu velja še zadnjič spomniti, da k temu delu ne kaže pristopati brez ustrezne zaščitne opreme: obrazne maske z odgovarjajočimi filtri, očali z zatesnitvijo in rokavicami. Z leti se tako ali tako stopnjuje obraba telesnih organov, in zakaj bi jo pospeševali z nevarnimi kemičnimi spojinami, če se temu lahko izognemo?

Kdaj točno izvesti zimsko zatiranje, je stvar osebne časovne organizacije. Praviloma to opravi nekje med sredino decembra in prvim tednom januarja. Pri tem uporabljam tudi ocene, v katerem trenutku bi lahko bila čebelja družina zanesljivo brez pokrite zalege. Zaradi toplih jeseni (tudi letošnje) je ta prisotna vedno dlje v zimski čas, ljudska modrost pa pravi, da znotraj gnezda ni (več) pokrite zalege, kamor bi se lahko pred našim zadnjim ukrepom skrile preostale varoje, približno tri tedne po prvi resni zmrzali. Pa srečno!

Namesto zaključka

V desetih letih, ki sem jih intenzivneje posvetil čebelarstvu, lahko pozoren človek, ki ni zaprt v

Uporaba sublimatorja za oksalno kislino je varna in preprosta.

sladkorni mehurček utopij, doma in po svetu sliši in vidi marsikaj. Veliko zaključkov in spoznanj sem za zdaj obdržal zase, da ne bi zvenel preveč črnogledo. Po eni od teorij poslovne psihologije, ki mi je precej blizu, je zelo dobro, če človek približno na deset let povsem zamenja panogo, saj lahko le tako v neko področje vnese svež in neobremenjen pogled ter drugačne zamisli. Ne vem, če sem že v tem položaju, a v nobenem primeru ni slabo imeti pripravljene izhodne strategije, če bi šlo vse skupaj, no, pač že nekam.

Čebelarjenje je mikrokozmos, ki daje vsaj majhno utvaro, da lahko nek košček vedno bolj kaotičnega

sveta kolikor toliko nadziraš in obvladaješ, in verjetno prav zaradi tega ostaja trajno privlačna dejavnost. Če sem s svojimi mesečnimi objavami vsaj kakšnega od bralcev, bralk spodbudil k razmisleku, ali je res smiselno, da se sam(a) ukvarja s čebelami, in ali lahko čisto iskreno zagotovi do sebe, čebel in do širšega okolja resno in odgovorno delovanje, potem moj trud verjetno ni bil zaman. Če pa ste ugotovili, da brez čebel nikakor in absolutno ne bo šlo, niti če živite v mestu, potem pa, kaj naj rečem, sočustvujem z vami ter vašimi bližnjimi – in dobrodošli v našem društvu! ◆

Odprtje zabojnika ČD Šenčur

Zabojnik ČD Šenčur

Čebelarstvo društvo Šenčur letos praznuje 120-letnico delovanja čebelarjev v Šenčurju z okolico. Praznovanje društva in svetovni dan čebel so čebelarji obeležili z odprtjem zabojnika za hrambo društvene opreme, uporabljal se bo tudi za potrebe krožka Osnovne šole Šenčur in za druženja. Na odprtju so bili prisotni tudi učenci OŠ Šenčur, ki so pripravili kratek kulturni program.

Promoviranje čebelarstva in ozaveščanje ljudi o pomenu čebel je v Šenčurju z okolico obrodilo sadove. Društvo se pomlajuje in povečuje svoje članstvo, danes šteje že 35 članov. V svoje vrste je privabilo nekaj novih mladih članov iz vrst krožkarjev, društvene vrste pa je okrepil tudi župan Občine Šenčur Ciril Kozjek.

Franci Rozman

Slavnostno odprtje učnega čebelnjaka na Muti

Junija smo na Muti skupaj z županom Občine Muta Mirkom Vošnerjem, predsednikom ČD Muta - Vuzenica Dominikom Žvikartom, ravnateljico OŠ Muta Anito Ambrož in članom UO ČZS Rudijem Voglom slavnostno odprli učni čebelnjak in ga predali v uporabo OŠ Muta. V Društvu za trajnostni razvoj Muta, ki je bilo glavni pobudnik in nosilec projekta, smo se povezali z drugimi partnerji projekta, in sicer z Rotaract klubom Slovenj Gradec, ČD Muta - Vuzenica in OŠ Muta, projekt pa je podprlo tudi Mednarodno rotarijsko združenje za čebele (*International Bee Rotary Fellowship*).

S partnerji smo se prijavi na 5. Javni poziv Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja na območju lokalne akcijske skupine Mislinjske in Dravske doline. Po potrditvi projekta Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja smo pridobili evropska sredstva za sofinanciranje projekta, in sicer v deležu 85 % od celotne vrednosti investicije. Investicija je znašala približno 4100 EUR, s katerimi smo postavili učni čebelnjak, kupili šest čebeljih panjev, čebelje družine in čebelarstvo opremo za izvajanje čebelarstva krožka. Z novim šolskim letom se bo tako na OŠ Muta začel izvajati čebelarstvo krožek, na razpolago bo tudi Osnovni šoli s prilagojenim programom Muta, Vrta

Muta in vzgojno-izobraževalnim ustanovam iz sosednje Vuzenice in Radelj ob Dravi, kjer svojega učnega čebelnjaka nimajo. Vse dejavnosti bodo potekale pod budnim očesom zunanjega mentorja in čebelarstva mojstra Dominika Žvikarta ter drugih zainteresiranih članov ČD Muta - Vuzenica.

Matej Vošner, pobudnik projekta in predsednik Društva za trajnostni razvoj Muta

Foto: Sonja Vošner

Jernej Lukek, 90-letnik

Konec avgusta je praznoval visok jubilej naš čebelar Jernej, dolgoletni dejavni član organov ČD Rakek in ZČD Cerknica, od leta 2018 tudi častni član ČD Rakek. Ob priložnosti smo ga obiskali čebelarji ČD Rakek, predstavnik DU Rakek in Rdečega križa. V prijetnem vzdušju se je beseda vrtela predvsem okoli čebel, saj je Jernej čebelar z dušo in srcem.

ČD Rakek

Bogat september za Čebelarsko društvo Nova Gorica

Čebelarsko društvo Nova Gorica si že od ustanovitve v goriški gostilni Pri Jelenu julija 1914 prizadeva ozaveščati javnost o pomenu čebel in čebeljih pridelkov. Trenutno 105 članov iz Nove Gorice, krajev v bližnji okolici in s Trnovske in Banjške planote skrbi za približno 4000 čebeljih družin.

Iz mavrice društvenih dejavnosti so najpomembnejše izobraževanje članov, skrb za ohranjanje avtohtone kranjske čebele, promocija čebeljih pridelkov in dejavno nastopanje v lokalnem okolju ter na mednarodnih prireditvah. Med slednjimi izstopa tradicionalni *Dan odprtih vrat*, ki je 7. septembra letos obogatil dogodke ob prazniku Mestne občine Nova Gorica (MONG). Poseben dan je bil za ČD Nova Gorica 9. september, ko je na slavnostni seji MONG prejelo plaketo MONG. Podeljena je bila »za dolgoletni razvoj in promocijo čebelarstva na Goriškem, prenos znanja na mlade ter za ozaveščanje širše javnosti o pomembnosti čebel in čebelarstva«. Poudarjeno je bilo še, da njihovo požrtvovalno delo opozarja na spremembe v okolju MONG in omogoča pravočasno ukrepanje.

Martin Hozjan

Foto: arhiv ČD Nova Gorica

Vinko Miklavčič, 90-letnik iz ČD Blegoš: Čebele prirastejo k srcu

Člani ČD Blegoš smo konec oktobra obiskali člana, slavljenca Vincenca – Vinka Miklavčiča iz Podgore. Na tisti večer je obeleževal 90-letnico, sprejel pa nas je nasmejan, bister in hudomušen, kot bi praznoval več deset let manj. Vinko čebelarji že 60 let in še dandanes se rad vsak dan odpravi k svojemu čebelnjaku, kjer ga čaka 10 panjev. Ob letošnji letini so tudi njegove čebelice v Poljanski dolini pridno nabirale medicino, zato je rad tudi po dvakrat na dan pogledal k svojim prijateljicam, za katere pravi, da človeku zares zlezejo pod kožo. »Dokler bom živ in bom lahko hodil, jih bom hodil gledat, čebele prirastejo k srcu in ni mi prav, če jih ne morem pogledati,« je povedal ob obisku. Letos je s pomočjo družine točil kar trikrat, se je pa spomnil tudi slabih letin: »Včasih je več, včasih je manj – vse moraš vzeti za dobro.« Srečen je, da je pri zdravju, da mu spomin ne nagaja in se pošali, da

se nikoli ni imel tako dobro. Vinko uporablja mobilni telefon, a najraje vidi, da ga obišejo v živo. In obljubili smo, da se, če ne prej, vidimo čez 10 let.

Martina Kolenc Novak, ČD Blegoš

Foto: Martina Kolenc Novak

Predavanji Možnosti pridobivanja sredstev v novem programskem obdobju SKP

Vlada RS je konec septembra sprejela predlog *Strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 (SN SKP)*, ki ga je konec oktobra odobrila Evropska komisija. Čebelarjem so v novem SN SKP namenjene sektorske intervencije v čebelarstvu v sklopu prenosa znanja v čebelarstvu, podporam čebelarjem in čebelarskim društvom, subvencioniranja vzreje čebeljih matic ter kakovost in varnost čebeljih pridelkov. V okviru ostalih ukrepov SN SKP bodo lahko v novi

SKP čebelarji tudi črpali določena sredstva. Med drugim bodo podpore namenjene tudi ekološkimi čebelarjem.

Več informacij o možnosti kandidiranja ter pogojih za kandidiranje na razpisih nove SKP lahko pridobite z obiskom predavanj »**Možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev v novem programskem obdobju SKP**«, ki bosta potekali v **četrtek, 8. decembra 2022, ob 16. uri na Čebelarski zvezi Slovenije ter v četrtek, 15. decembra 2022, ob 10.**

uri preko spletne aplikacije Zoom.

Prijave zbiramo na QR povezavi in elektronskem naslovu tina.zerovnik@czs.si.

Tina Žerovnik, svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Čebelarstvo v Sloveniji, način življenja za vpis na Unescov seznam nesovne kulturne dediščine

UNESCO – Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (angleško: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) je bila ustanovljena znotraj Organizacije združenih narodov 16. novembra 1945. Cilj organizacije je prispevati k miru in varnosti s sodelovanjem držav na področjih izobraževanja, znanosti in kulture.

Svojim ciljem Unesco sledi s petimi programskimi sektorji, ki so: izobraževanje, naravoslovne znanosti, družboslovne znanosti, kultura ter komunikacije in obveščanje. Projekti, ki jih podpira Unesco, med drugim vključujejo programe za zavarovanje svetovne kulturne in naravne dediščine.

Unesco razlikuje med snovno in nesnovno dediščino. Čebelarstvo je nesnovna dediščina, pod tem pojmom opisujemo prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine. Od Unescovih označb sta najbolj znana Seznam svetovne naravne in kulturne dediščine ter Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Za slednjega je na pobudo ČZS pripravljen dosje za vpis. Treba je poudariti, da obveznosti varovanja in ohranjanja dediščine po uvrstitvi na sezname prevzamejo države same, Unesco pa nadzoruje izvajanje teh obveznosti.

Slovenija je ustanovila Slovensko nacionalno komisijo za Unesco, ki deluje znotraj Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Vpis na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva poteka predhodno na nacionalni ravni. Ko je enota nesnovne dediščine vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine, koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine (Slovenski etnografski muzej – SEM) predlaga njeno razglasitev za nesnovno dediščino posebnega državnega pomena Ministrstvu za kulturo RS, ki jo končno potrdi Vlada RS v Uradnem listu. Šele tedaj koordinator – SEM – s sodelovanjem Ministrstva za kulturo RS pripravi nominacijo za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, ki zahteva interdisciplinarno delovno skupino. V primeru nominacije enote *čebelarstvo v Sloveniji, način življenja* so pri pripravi nominacije sodelovali pobudnica, Čebelarstva zveza Slovenije, Muzej čebelarstva Radovljica in SEM.

Postopek vpisa čebelarskih enot nesnovne kulturne dediščine je na nacionalni ravni potekal od 2018

do 2020, začeni s prvo vpisano enoto na seznam, *poslikavanje panjskih končnic*, ki so ji sledile še enote *čebelarstvo, prevozno čebelarstvo, izdelovanje panjev in čebelnjakov, vzreja čebeljih matic kranjske čebele in apiterapija*.

Za vpis na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva sta pozitivno oceno nominacije ocenjevalnega telesa, Medvladnega odbora za varovanje nesnovne kulturne dediščine, že prejela *čebelarstvo v Sloveniji, način življenja* in pa *tradicije reje lipicancev*. Pohvalili so dobro pripravljen dosje čebelarstva, pri čemer so poudarili povezavo med nesnovno dediščino in okoljsko trajnostjo, kar daje skoraj vse možnosti za uvrstitev na seznam.

Pri pripravi strokovno vodene dokumentacije je treba omeniti kar 80 pisem podpore nominaciji. Med njimi so slovenski čebelarji in apiterapevti, predstavniki čebelarskih društev in zvez, krajevnih skupnosti, občin, glasbenikov, otrok, mreža šol Unesco, gasilci, športniki, muzeji, kulturne ustanove, zavodi, inštituti, agencije, Urad predsednika RS, številna veleposlaništva, predstavniki čebelarskih zvez iz Hrvaške, BiH, Bolgarije, Nemčije, Portugalske, Češke, Makedonije, Grčije, Argentine, Romunije, Avstralije, ZDA, Ukrajine, Združenega kraljestva in svetovne krovne čebelarske organizacije, Apimondie.

Vsi vključeni smo čebelarstvo v Sloveniji povezali z eno besedo, ki nas loči od drugih – ljubezen. Slovenskemu čebelarju in čebelarki nikoli ni bil poglobitveni pristop k tej dejavnosti zaslužek, temveč od nekdanj način življenja, ki se je ob delu s čebelami in uživanju njihovih pridelkov odražal v dolgem življenju. Razvoj čebelarske opreme gre naprej tudi pri nas, vendar se radi držimo tradicije. Naše delo po večini temelji na prostovoljstvu in vključuje vse za čebele in čebelarstvo pomembne dejavnosti. Ponašamo se z dolgo čebelarsko tradicijo, ki se odraža v bogati premični kulturni dediščini. Naši predniki so se dobro zavedali pomena čebel, o njih pisali strokovne razprave in knjige, nenehno izboljševali tehnike čebelarjenja.

Slovenija je majhna, majhna so (po večini) naša čebelarstva, ampak ravno to nas dela posebne, butične. Izkoristimo tudi to prednost v svetovnem merilu in po uvrstitvi na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva spoštujemo našo veliko majhnost, ki je neprecenljiva.

Nika Pengal, diplomirana dediščinarka (UN), NPK čebelarica, NPK apiterapevtka

Strokovna razprava o izvajanju apitehničnih ukrepov izolacije matice in prekinitve zaleganja

Javna svetovalna služba v čebelarstvu v ponedeljek 12. decembra ob 16. uri v Čebelarskem centru Slovenije, prireja strokovno razpravo na temo **izvajanja apitehničnih ukrepov izolacije matice in prekinitve zaleganja**. Z uporabo teh ukrepov lahko s prilagoditvijo tehnologije čebelarjenja uspešno zmanjšujemo število varoj v času zadnjih paš ter si olajšamo poletno s varoj. Na razpravi bomo zato spoznali različne načine

izvajanja omenjenih apitehničnih ukrepov, njihov pomen pri čebelarjenju, znanstvena dognanja ter praktične izkušnje čebelarjev. Na strokovni razpravi bodo sodelovali **doc. dr. Maja Ivana Smodiš Škerl (Kmetijski inštitut Slovenije)** ter čebelarja **Blaž Ambrožič in Franko Dolgan**.

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Vabilo na praznovanje razglasitve svetovnega dneva čebel

Slovenija je bila pobudnica razglasitve svetovnega dneva čebel, ki so ga 20. decembra 2017 soglasno potrdile vse države članice OZN. Ob obletnici tega dogodka Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, skupaj z Državnim svetom RS **20. decembra 2022 ob 10. uri v dvorani Državnega sveta Republike Slovenije**, Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana, organizira strokovni posvet z naslovom **Brez čebelarja ne bo čebel!**

Na posvetu bodo sodelovali predstavniki Čebelarske zveze Slovenije z naslednjimi strokovnimi temami:

- **Slovensko čebelarstvo za Unesco** – predstavnik Ministrstva za kulturo;
- **Kranjska čebela in vloga čebelarjev za njeno ohranitev** – dr. Peter Kozmus, strokovni vodja priznane rejske organizacije;
- **Pomen znanja za ohranitev čebel** – Marko Borko, svetovalec za izobraževanje in usposabljanje;
- **Odgovornost čebelarja za čebele in čebelje pridelke** – Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane;
- **Pomen dobre oskrbe čebeljih družin** – Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja;
- **Razglasitev in podelitev rezultatov državnega ocenjevanja medu za leto 2022** – Boštjan Noč, predsednik ČZS in dr. Jasna Bertonec, predsednica senzorična komisije.

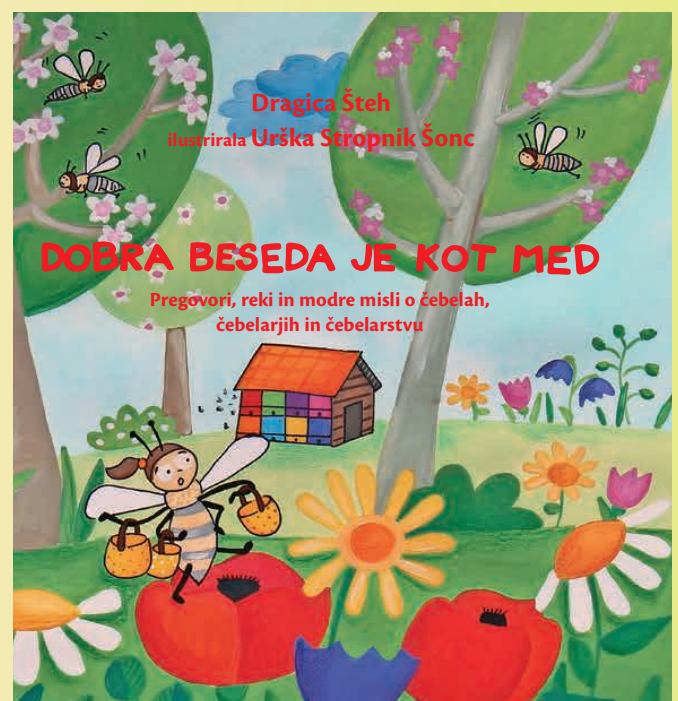
Predsednik ČZS
Noč Boštjan, l.r.

Vljudno vabljeni.

Izšla je otroška slikanica *Dobra beseda je kot med*

Letos novembra je ČZS izdala novo otroško slikanico s čebelarstvo tematiko, ki nosi naslov: ***Dobra beseda je kot med – pregovori, reki in modre misli o čebelah, čebelarjih in čebelarstvu***. V slikanici nas čebelica Sivka povabi na popotovanje med pregovore, reke in modre misli o čebelah, čebelarjih in čebelarstvu. Slikanico izpod peresa avtorice **Dragice Šteh** na 30 straneh krasijo 15 dvostranskih ilustracij ilustratorke **Urške Stropnik Šonc**, vsebuje pa **izbranih 50 pregovorov** iz slovenskega čebelarskega ustnega izročila. Slikanica je predvsem namenjena otrokom ter njihovim staršem, dedkom in babicam. Primerna je tudi za uporabo v vrtcih in šolah in jo priporočamo vzgojiteljicam in vzgojiteljem ter učiteljicam in učiteljem. **Kot darilo je primerna v času decembrskega prazničnega obdarovanja. Cena slikanice je 19,90 EUR** (format 21 × 23,5 cm, trda vezava). Naročila sprejemamo na e-naslovu: info@czs.si oz. po tel. št. 01/729 61 00.

ČZS

Tradicionalni slovenski zajtrk in Dan slovenske hrane

Foto: Tadej Pavkovič

Podpis pobude Vladi Republike Slovenije za razširitev Dneva slovenske hrane v Teden slovenske hrane

17. novembra smo obeleževali že 12. Tradicionalni slovenski zajtrk in 11. Dan slovenske hrane. Zahvala za uspešno izvedbo gre čebelarским društvom in čebelarjem za obisk vrtcev in šol ter za izvedbo raznovrstnih dejavnosti, s katerimi ste otrokom in učencem polepšali dan ter pripomogli k promociji čebelarstva, čebelarjev in čebeljih pridelkov, ustanove smo obiskali tudi sodelavci ČZS.

Ob letošnjem Tradicionalnem slovenskem zajtrku in Dnevu slovenske hrane je bila ob prizadevanjih ČZS podpisana pobuda Vladi Republike Slovenije za razširitev Dneva slovenske hrane v Teden slovenske hrane:

»Spodaj podpisani, ki smo se sestali dne 16. 11. 2022 v organizaciji Čebelarске zveze Slovenije, dajemo Vladi Republike Slovenije pobudo za razširitev Dneva slovenske hrane v Teden slovenske hrane. V letošnjem letu poteka že 12. Tradicionalni slovenski zajtrk in 11. Dan slovenske hrane, ki iz leta v leto presegata pričakovanja organizatorjev in sodelujočih deležnikov. Želimo si, da Dan slovenske hrane preraste v Teden slovenske hrane, ki bi potekal vsak tretji teden v novembru z vrhuncem v petek, ko bi po ustaljenih smernicah potekal Tradicionalni slovenski zajtrk. Cilj Tedna slovenske hrane je, da bi v tem tednu ne le v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, ampak v vseh javnih zavodih po Sloveniji uživali lokalno pridelana živila oziroma jedi. Menimo, da bi z aktivnostmi v okviru Tedna slovenske hrane spodbudili uživanje lokalno pridelane hrane in poznavanje tradicionalnih slovenskih jedi, zdrav prehranski slog ter nenazadnje izboljšali promocijo pridelkov in živil slovenskih pridelovalcev.«

Pobudo je podpisalo 11 institucij s področja kmetijstva in živilstva. Podpisnice pobude so Čebelarška zveza Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Zveza

kmetič Slovenije, Zveza slovenske podeželske mladine, Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajno prihodnost Slovenije, Zveza sadjarskih društev Slovenije, Gibanje oskrbimo Slovenijo – Štafeta semen, Gibanje Rajski vrt in Konzorcij evropsko zaščitene živilskih pridelkov in izdelkov.

Izjava predsednika ČZS, Boštjana Noča, ob letošnjem Tradicionalnem slovenskem zajtrku in Dnevu slovenske hrane:

»Tradicionalni slovenski zajtrk in Dan slovenske hrane sta nastala na pobudo ČZS in ju je kasneje sprejela ter potrdila Vlada RS. Ob začetku si nihče ni predstavljal, da bo to eden od glavnih nacionalnih projektov za promocijo slovenske hrane. V naslednjih letih smo skupaj z državo dokazali, da je edina prava pot to, da Slovenci promoviramo slovensko hrano in da skušamo v javne zavode, vrtce in šole uvesti čim več slovenske

hrane. Zakonodajca v zadnjih letih omogoča javnim zavodom večje naročanje slovenske hrane. S stalnim ozaveščanjem, da je slovensko najboljše, verjamem, da bomo še uspešnejši. Vsak tretji petek v novembru je praznik slovenske hrane, slovenskega čebelarstva, slovenskega medu. Zaželen je obisk čebelarjev v vrtcih, v šolah in v drugih ustanovah. Bistveno pa je tudi, da na ta dan ter druge dni tudi sami uživamo slovensko hrano ter s takimi ravnanji kot zgled pozitivno vplivamo na druge. Če bomo Slovenci z nakupom lokalno pridelane hrane pokazali zaupanje do naših pridelovalcev, bodo ideje, ki jih poudarjamo ob Dnevu slovenske hrane, udejanjene tudi v praksi. Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk vsakih nekaj let potrebuje nadgradnjo. Prvotno je potekal medeni zajtrk čebelarjev, ki je prerastel v skupno zgodbo vseh kmetijskih panog kot Tradicionalni slovenski zajtrk ter nato še Dan slovenske hrane. Čas je za nadgradnjo obstoječega, saj slovenski pridelovalec lahko ne samo vrtcem in šolam, ampak tudi drugim javnim zavodom in ustanovam, ponudi mnogo različnih jedi, nekatere, ki so povezane z našo tradicijo, potrebujejo večjo prepoznavnost. Dan slovenske hrane naj preide v Teden slovenske hrane. K ideji, da se poda pobuda za nadgradnjo vladi RS, je v dveh dneh pristopilo 11 institucij. Vesel sem, da bo to naša skupna pobuda številnih deležnikov v kmetijstvu Vladi, da se uživanje lokalno pridelane hrane in sodelovanje pri Tednu slovenske hrane razširi na javne zavode v lasti države. Verjamem, da bo MKGP sodelovalo pri pobudi in da bomo skupaj prepričali Vlado RS da podpre naš predlog, saj gre za zgodbo slovenskega kmetijstva, slovenskega podeželja in konec koncev Slovencev, da bomo uživali lokalno pridelano hrano. Prav tako moramo poskrbeti za ranljive skupine, da jim omogočimo uživanje slovenske hrane.«

Tina Žerovnik,
svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Dobro delo pri pridelavi medu si zasluži tudi evropsko priznano kakovost!

Postopek vključitve in delovanje sistema Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo:

1. Za pristop v sistem SMGO morate najprej podati pristopno izjavo ter se seznaniti s pravili sistema, ki se nanašajo na zagotavljanje višje kakovosti in na vodenje sledljivosti. Pristopno izjavo in pravila sistema lahko najdete na spletni strani: <http://www.slovenskimed.si/Si/smgo.php>.
1. Obrnete se na terenskega svetovalca s svojega območja. Seznam terenskih svetovalcev najdete na spletni strani Čebelarstva Slovenije (<http://www.czs.si/content/B2>). Z njim se dogovorite za datum izvedbe prve presoje. Terenski svetovalci bo prišel do vas in presodil, če delujete v skladu z dobro čebelarstvo prakso in smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu ter če ustrezno vodite dokumentacijo. Izpolnjeno dokumentacijo s pristopno izjavo in odvzetim kontrolnim vzorcem vašega medu bo posredoval na ČZS.
2. Ko na ČZS prejmemo izpolnjene dokumente in vzorec medu (dovolj je lot, ki ga nameravate tržiti pod SMGO), in če je vse v skladu s Pravilnikom za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, vam bomo izdali potrdilo o vpisu v register pridelovalcev SMGO. Od tega trenutka naprej boste upravičeni do uporabe prelepka SMGO.
3. Prva izdaja prelepka SMGO traja nekoliko dlje, saj vam jih ne smemo izdati, preden ne dobimo potrditve certifikacijskega organa Bureau Veritas, da vas je vključil na uradni seznam članov sheme kakovosti SMGO. **Posodobitev seznama izvedejo štirikrat letno z vpisanimi novimi uporabniki, in sicer 31. marca, 30. junija, 30. septembra in 31. decembra tekočega leta.** Posodobitev izvedejo v roku petih delovnih dni. Na željo čebelarja, ki izpolnjuje vse pogoje za vključitev v shemo, lahko posodobitev izvedejo tudi v vmesnem času, takrat je storitev plačljiva v skladu s cenikom Bureau Veritas in znaša 27,00 EUR brez DDV.
4. Pri naslednjih naročilih ni več čakanja. Prelepke naročate samo na podlagi pisnega naročila v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si). Obstajata dve dimenziji prelepka (ena za pakiranja 450 in 900 g, druga za manjša pakiranja). Cena je enotna in znaša 0,056 EUR z DDV.
5. Med, opremljen z zaščitno prelepko, lahko tržite pod shemo kakovosti »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«!
6. Poleg dokumentacije, ki jo morajo izpolnjevati vsi čebelarji, morate sedaj izpolniti še »*Obrazec 5: Polnjenje in poraba zaščitnih prelepok*«, ki ga morate vsako leto najkasneje do 31. decembra posredovati na ČZS (ines.zunic@czs.si).
7. Na vsaka tri leta je treba obnoviti notranjo presojo. ČZS k vam napoti terenskega svetovalca, ki izvede presojo ter odvzame en vzorec medu, ki ga pošlje na ČZS. Pri vsakem vzorcu je pregledana pravilnost označevanja, v skladu z analizo tveganja pa opravimo analizo kakovostnih parametrov medu. Čebelarji prejmete analizna poročila. V primeru neskladij zadeve uredimo na relaciji laboratorij – čebelar. Na vašo željo vas lahko terenski svetovalci obišče tudi vsako leto in opravi terenske meritve vzorcev medu.

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Prijazno opominjamo uporabnike sheme »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«, da morate **do 31. decembra 2022 oddati poročilo o porabi prelepka in količini medu, označenega s prelepki SMGO v letu 2022**. Obrazec najdete na spletni strani: <http://www.slovenskimed.si/Si/smgo.php> (Obrazec 5: POLNLENJE MEDU IN PORABA ZAŠČITNIH PRELEPK SMGO). Izpolnjena in podpisana posredujte na e-naslov: ines.zunic@czs.si ali po pošti na sedež ČZS. Obrazec morate izpolniti tudi, če medu niste točili.

Število novih članov SMGO-ja
oktobra 2022

3

Število članov, ki so izstopili
oktobra 2022

0

Število vseh članov SMGO-ja
oktobra 2022

442

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z g. Aljažem Debelakom po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: aljaz.debelak@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani: www.slovenskimed.si v rubriki SMGO.

8. Zunanji nadzor opravlja Bureau Veritas, ki vsako leto obišče nekaj naključno izbranih čebelarjev. Preverja dokumentacijo in pogoje izpolnjevanja zahtev sistema. Odvzame kontrolni vzorec medu in ga pošlje v analizo v pooblaščen laboratorij, ki ga izbere država. V laboratoriju preverjajo vse parametre, ki so navedeni v specifikaciji za SMGO. Morebitne neskladnosti v odpravo naloži ČZS kot nosilki zaščite, ki jamči za vsakega čebelarja v sistemu. ČZS nato skupaj s čebelarjem predlaga korektivni ukrep za odpravo neskladja.

Sodelovanje v sistemu je za čebelarje brezplačno. Stroške certificiranja v celoti krije ČZS, edini strošek, ki ga ima čebelar, je nakup zaščitnih prelepk. Evropsko zaščitena shema kakovost »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« temelji na zagotavljanju medu višje kakovosti in sledljivosti vsakega kozarca medu, kar pomeni dodano vrednost za potrošnika in temu primerno ceno!

Več informacij glede sheme kakovosti dobite na Čebelarski zvezi Slovenije.

Aljaž Debelak, svetovalec za zagotavljanje varne hrane, JSSČ (01/729 61 29, aljaz.debelak@czs.si)

Predstavitev terenskega svetovalca: Franc Tratnjek

Sem Franc Tratnjek, po poklicu profesor športne vzgoje, slaba dva meseca v pokoju. Prebivam v Ižakovcih, majhni vasici tik ob reki Muri. Doma nismo imeli čebel, le manjšo kmetijo. Od malih nog me je privlačila narava in vse v zvezi z njo, živalstvo in rastlinstvo, ribolov, tudi gobarjenje. Pa seveda šport, s katerim sem se tudi poklicno ukvarjal.

In kako sem se srečal s čebelami in čebelarjenjem? Na zanimiv način. Prijatelja so pestile duševne težave. Da bi ga izvlekli iz depresivnega stanja, sva od starejšega čebelarja, ki je prenehal čebelariti, kupila 21 čebeljih družin. Bilo je tik pred zimo, v času, ko se čebelje družine običajno ne kupujejo. Družine niso bile nakrmljene, za dodajanje zimskih zalog pa je bilo prepozno. Kljub temu so vse družine lepo prezimile. Tisto zimo sem prebral veliko čebelarske literature ter tako pridobil vsaj nekaj čebelarskega znanja. Spomladi leta 1984 sem prvič pokukal v panj s čebelami.

Število čebeljih družin se je iz leta v leto povečalo, napolnil sem dve prevozni enoti, prevažal po nekdanji skupni državi, po osamosvojitvi pa po naši lepi Sloveniji. Včasih je bilo v našem čebelarstvu tudi 200 družin, trenutno jih je nekaj čez 100. S prevoznim čebelnjakom prevažam 61 družin, drugo so rezervne družine, ki jih spomladi uporabim, višek pa prodam.

Čebelarjenje sem vedno dojemal skoraj kot neke vrste igro na srečo. Bo medilo, sem izbral pravo stojišče, bom preprečil rojenje, se bodo matice oplodile, kako bomo prezimili ... Vedno polno vprašanj, točnih odgovorov pa ni mogoče dati. To dela čebelarjenje zanimivo, vsaj pri meni je tako.

Zaposlen sem bil na Biotehniški šoli v Rakičanu, kjer sem skoraj 40 let vodil čebelarski krožek, kar nekaj nekdanjih dijakov šole danes uspešno čebelari. Že vrsto let sem terenski svetovalec na območju Prekmurja in Prlekije, vsakodnevno se srečujem s čebelarji, dela skoraj ne zmanjka. Prejel sem vsa tri priznanja Antona Janše, na kar sem ponosen. Že vrsto let sem član komisije za

ocenjevanje in uporabo čebeljih pridelkov na ČZS. Sem tudi preizkuševalec medu. Ob delu s čebelami sem doživel marsikaj lepega in zanimivega, spoznal nove ljudi in nova okolja. Vedno mi je ob strani stala žena, brez nje skoraj ne bi šlo. Vendar pa včasih ni vse tako, kot bi si želeli. Prijatelja nam namreč ni uspelo izvleči iz depresivnega stanja.

Vsem čebelarkam in čebelarjem želim veliko lepega ob delu s čebelami ter močne in zdrave družine. Pa medeno, seveda!

Franc Tratnjek, terenski svetovalec
za Prekmurje in Prlekijo

Foto: Franc Tratnjek

Vabilo na strokovno razpravo o tehnologiji pridelave cvetnega prahu

Za potrošnike je med najbolj znan čebelji pridelek, čedalje več pozornosti pa je namenjene tudi cvetnemu prahu. Količina pridelka cvetnega prahu je v veliki meri odvisna od izbire osmukalnika in tehnologije pridelave.

Na novo sezono osmukanja cvetnega prahu se lahko pripravite z udeležbo na strokovni razpravi o tehnologiji pridelave cvetnega prahu, kjer bodo sodelovali čebelarji z večletnimi izkušnjami s pridelavo cvetnega prahu:

- Branko Borštnik, terenski svetovalec JSSČ;
- Matic Kimovec, čebelar;
- Marjan Koderman, čebelar.

Strokovna razprava bo potekala **v četrtek, 15. decembra 2022, ob 17.00 na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici.**

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ za varno hrano

Članarina Čebelarske zveze Slovenije za leto 2023

Upravni odbor Čebelarske zveze Slovenije je na svoji 13. redni seji, 20. oktobra 2022, sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2023. Enotna članarina ČZS za leto 2023 je 40 EUR. Znižana članarina za člane, starejše od 80 let, ter za čebelarje invalide 1. stopnje je 22 EUR, znižana članarina za učence, dijake in študente je 17 EUR, za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) pa 11 EUR. Blagajnike oziroma vodstva čebelarskih društev prosimo, da članarino zberejo najpozneje do konca marca 2023 ter jo nakažejo na transakcijski račun ČZS, št. SI56 0318 6100 2214 727. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro svojega društva. Naročnina za

Slovenskega čebelarja za naročnike nečebelarje za leto 2023 je 50 EUR, za tujino pa 55 EUR. Posamezna številka SČ-ja stane 5 EUR za člane, za nečlane pa 8 EUR. Blagajnikom in vodstvom čebelarskih društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo. Da bi v svojo organizacijo – Čebelarsko zvezo Slovenije – vključili čim več čebelarjev, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarskemu društvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine ČZS pripada nagrada v vrednosti 23 EUR. Za nove člane torej društva v letu 2023 nakažejo ČZS 17 EUR, razliko do enotne članarine v vrednosti 23 EUR pa obdržijo kot nagrado.

ČZS

Predlogi za odličja oz. plakete Antona Janše v letu 2023

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje

Čebelarska društva in območne čebelarske organizacije prosimo, da najpozneje do 31. januarja 2023 na naslov Čebelarske zveze Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje ter plaket Antona Janše v letu 2023. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte

merila veljavnega *Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah*, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na spletni strani boste našli tudi obrazec za pripravo predloga.

Praznovanje obletnic delovanja čebelarskih društev

Vse čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2023 praznovale 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja Antona Janše, prosimo, da to do 31. januarja 2023 pisno sporočijo na

naslov Čebelarske zveze Slovenije. Čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2023 praznovale 100- ali večletnico svojega delovanja in bodo tako prejemnice plakete Antona Janše, prosimo, da to prav tako do 31. januarja 2023 pisno sporočijo na naslov Čebelarske zveze Slovenije.

Dodatne informacije prejmete pri tajnici ČZS: barbara.dimc@czs.si, tel. št.: 041/370 409.

Komisija UO ČZS
za odlikovanja in nagrade

20-letnica Čebelarske zveze Gorenjske

22. decembra 2022 ob 18. uri bo potekala svečana obeležitev 20-letnice Čebelarske zveze Gorenjske, Čebelarski center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce, stik: 041/523 781 Anže Perčič.

Mednarodno srečanje mladih čebelarjev v Pragi

Foto: Andreja Smrdelj

Letos so nas češki organizatorji Mednarodnega srečanja mladih čebelarjev (*International Meeting of Young Beekeepers*) med 2. in 6. julijem povabili na srečanje mladih čebelarjev v Pragi.

Kljub temu da organizatorji od države niso dobili sredstev za izvedbo srečanja, so strnili moči ter zbrali sredstva in prostovoljno ter požrtvovalno izpeljali celoten program.

Srečanja se je udeležilo približno 50 otrok iz 13 držav. Vzporedno je potekalo tudi srečanje okoli 50 čeških mentorjev in mladih čebelarjev, ki so imeli ločen program. Že prvi večer smo imeli uvodni kulturni program, vsak udeleženec dobil po dve majčki (mentorji modre, otroci rumene, organizatorji oranžne), torbico iz blaga, vozovnico za pet dni vožnje

z metrojem in izkaznico, s katero smo vstopali na zajtrke in večerje. Naslednji dan smo mentorji odšli 40 km iz Prage na Čebelarški raziskovalni inštitut Dol (*Výzkumný ústav včelařský*), kjer smo imeli kakovostno predstavitev in zanimivo predavanje o vzreji matic, ki jih prodajo češkim čebelarjem. Na inštitutu vzredijo približno 800 matic letno. Pokazali so nam svoj laboratorij, prostore za izdelavo zdravil in medicine, mikroskopiranje in podobno. Zanimiv je bil opis, kako so kar dve leti iskali trotišče s pomočjo ribiške palice, na kateri je bil privezan balon s helijem in matico v kletki. Uspešno so ga našli, tako da se lahko sedaj bolj nadzorovano oplojujejo matice z določenimi troti kar v zraku, torej brez umetnega oplojevanja.

Po obisku so nas pogostili s

tipičnim češkim kosilom in odpeljali v muzej letalstva. Časa za počitek ni bilo, saj je bila že ob 18. uri večerja s predstavitvijo sodelujočih držav. Otroci so ta dan preživeli športno na mini golfu in streljanju z barvami.

Naslednji dan smo imeli skupen vodeni ogled po Pragi. Prehodili smo 20 kilometrov v štirih urah. Vsakemu udeležencu so organizatorji podarili 300 kron za kosilo v Pragi. V hotel smo odšli sami, zvečer pa smo imeli mentorji predstavitev čebelarstva in dela z otroki. Med odmorom smo pokušali med, ki smo ga mentorji prinesli iz svojih držav. Po predstavitvi sem ugotovila, da imamo Slovenci, Čehi, Nemci, Avstrijci in Slovaki podoben sistem poučevanja in izbire ekip za mednarodno srečanje, drugi pa so daleč za nami, saj nimajo niti

državnih tekmovanj ali nekega izbora.

Zadnji dan smo imeli prost, vsak je dobil vstopnico za muzej iluzij in muzej rabljenega železa ter spet 300 kron za kosilo. Dan smo

mentorji preživeli s svojimi otroki. Zvečer so nas presenetili in celo družino peljali na veliko ladjo na plovbo po Vltavi. Bilo je nepozabno mednarodno doživetje. Vsekakor je treba v letu 2023 poskrbeti, da

bodo gostje imeli lepe spomine tudi na Slovenijo, ki bo organizatorica naslednjega Mednarodnega srečanja mladih čebelarjev.

Andreja Smrdelj

Intervju s predsednikom Mednarodnega centra za mlade čebelarje

Foto: Tadej Pavkovič

Jiří Piza, Boštjan Noč, Nadja Pizova in Marko Borko pred 3D-kranjico pri sedežu ČZS.

Novembra je Čebelarsko zvezo Slovenije obiskal Jiří Piza, predsednik Mednarodnega središča za mlade čebelarje (*International Centre for Young Beekeepers*), ki organizira Mednarodno srečanje mladih čebelarjev. Priložnost smo izkoristili za krajši intervju o organizaciji srečanj, med pogovorom sva se dotaknila tudi srečanja, ki bo naslednje leto potekalo v Sloveniji.

Praviloma vsako leto se v državi organizatorici srečajo mladi čebelarji med 12. in 18. letom starosti iz številnih držav, ki se preizkusijo v poznavanju čebelarskih vsebin ter se udeležijo kulturnega programa, ki po besedah organizatorjev služi krepitvi vezi med mladimi čebelarji.

Piza je izkušnje organizacije tovrstnih dogodkov pridobival kot koordinator srečanj mladih čebelarjev na Češkem, leta 2008 je dobil idejo o razširitvi srečanj na mednarodno raven, ki se je leta 2010 udeležila v prvem Mednarodnem srečanju mladih čebelarjev v Pragi.

Zakaj ste se odločili za organizacijo Mednarodnega srečanja mladih čebelarjev?

Glavni razlog tiči v splošno razširjenem razumevanju čebelarstva kot dejavnosti starejših ljudi. Demografska slika čebelarjev ni bila ugodna. Povprečna starost čebelarjev se je iz leta v leto višala in treba je bilo storiti nekaj, kar bi spremenilo perspektivo o čebelarstvu,

ga približalo mladim. Naš moto je: »Prihodnost čebelarstva je v rokah mladih čebelarjev.«

Kako pride do izbire države, ki bo gostila srečanje?

Sem v nenehnem stiku z več kot 60 organizacijami po svetu, ki predlagajo gostovanje srečanja.

Zakaj ste za organizacijo srečanja mladih čebelarjev za leto 2023 izbrali Slovenijo?

Odgovor je preprost. Zgodovina in kultura čebelarjenja v Sloveniji sta zelo bogati, poleg Antona Janše, dr. Terča in kranjske sivke v Sloveniji deluje tudi Čebelarska zveza Slovenije, ki ima veliko izkušenj z organizacijo mednarodnih dogodkov.

Kako pa je videti preverjanje znanja, so testne pole prevedene v nacionalne jezike?

Na začetku je bilo preprosto, saj je tekmovalo majhno število držav. Preizkuse znanja smo imeli v češkem, slovaškem in nemškem jeziku. Zdaj jih imamo v preprosti angleščini, številne naloge so opremljene s slikovnim gradivom, ki pojasnjuje cilj naloge. Naj ponazorim s primerom. Za preverjanje poznavanja različnih čebeljih paš in medu uporabljamo slike različnih vrst medu in rastlinskih vrst, ki ju morajo tekmovalci pravilno povezati.

Tekmovanja se udeležujejo tekmovalci iz različnih držav, tudi iz Kazahstana in Gruzije, kjer je lokalno rastlinstvo drugačno od denimo rastlinskega sveta v Srednji Evropi. Kako sestavite preverjanje, ki bo vključevalo lokalne posebnosti in hkrati ne bo preveč težavno za tekmovalce, ki so iz drugačnega okolja?

Treba je bilo spremeniti sistem. V prvih letih je bilo tekmovanje individualno. Ko so se srečanja začeli udeleževati čebelarji s celega sveta, smo vpeljali tekmovalne skupine, ki jih sestavljajo člani iz različnih okolij. V eni ekipi so navadno trije mladi čebelarji in dva mentorja, ki si pomagajo in skupaj rešujejo izzive.

Tadej Pavkovič

Delavnica o predelavi propolisa

Vabimo vas na delavnico o predelavi propolisa v Čebelarstvu Slovenije, ki bo potekala v soboto, 17. decembra 2022, od 8. do 14. ure pod vodstvom čebelarstva mojstra Vlada Pušnika. Podrobnosti o izvedbi najdete v novembrski številki *Slovenskega čebelarja* na strani 316.

Marko Borko, svetovalec za izobraževanje in usposabljanje

O knjigi *Skrivnosti Gosподične Medične*

Vesel sem, da nekdanji tečajniki apiterapije poglobljajo svoje pridobljeno znanje in ga koristno posredujejo drugim. Nika Pengal je obiskovala usposabljanje apiterapevtov v sezoni 2015/2016 kot udeleženka druge generacije v Mariboru, kjer je osvojila dovolj znanja o apiterapiji in čebelarstvu, z referatom o depresiji in zaključno nalogo *Uravnotežena prehrana ob apiterapiji*. V knjigi *Skrivnosti gosподične Medične* na prijeten in preprost način, razumljiv otrokom in odraslim, predstavlja skozi zgodbo svet čebel, pojasni delovanje čebelje družine, opiše pridelke čebel in predvsem predstavi zaklad iz čebeljega panja. Na nazoren način opisuje čebelje pridelke in njihovo uporabo ter koristnost

čebel in čebelnjaka v preventivi, terapiji, kurativi in rehabilitaciji za večjo odpornost proti boleznim in lajšanje tegob ter hitrejšo ozdravitev. Knjigo je bogato ilustriral Anže Gallus Petelin ob besedilih, ki so lepo razporejene po vsebini zgodbe otrok, staršev in čebelarke *Gosподične Medične*. Teksti niso natrpani, pač pa lahko po vsebini razporejeni na bistvene poudarke, ki dajejo veliko informacij mlademu pa tudi starejšemu bralcu, da se seznanijo na prijeten način s čebelami in koristnostjo uživanja čebeljih pridelkov. Prepričan sem, da bo ta knjiga v pomoč vsem, ki otrokom želijo predstaviti čudoviti svet čebel.

Vlado Pušnik

Darilna embalaža za čebelje pridelke in izdelke

December je mesec pričakovanih, praznične toplote in svetlobe, čas praznovanja ter obdarovanja. Poleg kakovosti čebeljih pridelkov in izdelkov je pomembna tudi darilna embalaža, ki končnemu darilu prispeva dodano vrednost. Podjetje AKI, d. o. o., je v sodelovanju s ČZS leta 2016 razvilo embalažo, ki opredeljuje vlogo medu ter njegove pridelave v slovenskem prostoru in zgodovini z motivi slovenskega nageljna in srca. Več informacij o darilni embalaži je na voljo na povezavi, do katere dostopate s QR-kodo.

Tina Žerovnik, svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Urniki usposabljanj v decembru 2022

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
8. dec.	10.00	Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	spletno predavanje po Zoomu	https://forms.gle/QjXmC3vLnNordm638 , tina.zerovnik@czs.si
12. dec.	17.00	Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	Večnamenski dom na Trebelnem, Trebelno 19, Trebelno	ga. Starič 041/760 156
12. dec.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	ČRič Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Gregorc 041/521 724
15. dec.	16.00	Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	Čebelarstvo Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	https://forms.gle/QjXmC3vLnNordm638 , tina.zerovnik@czs.si
15. dec.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	OŠ Šenčur, Pipanova cesta 43, Šenčur	g. Kavčnik 040/858 085

Urniki praktičnih delavnic VF NVI v decembru 2022

Veterinarji VF NVI bodo v decembru v regijskih učnih čebelnjakih izvajali praktične delavnice prikaza zimskega zatiranja varoj. Zemljevid poti do regijskih učnih čebelnjakov je objavljen na spletni strani: <https://czs.si/content/E16>. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
6. dec.	11.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak podravskega okoliša (Maribor), Streliška cesta 150, Maribor	g. Vogrinec 041/818 705
6. dec.	12.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak pomurskega okoliša, Nemčinci	g. Šemen 031/787 235
7. dec.	11.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak notranjskega okoliša, Loško/Kamna Gorica, Cerknica	ga. Braniselj 041/900 132
8. dec.	11.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak koroškega okoliša, Pod Gradom 190, Dravograd	g. Kadiš 031/644 534
14. dec.	11.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak obalnokraškega okoliša, Brce, Ilirska Bistrica	g. Primc 041 523 889
14. dec.	9.00	Zimsko zatiranje varoj s praktičnim prikazom	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Regijski učni čebelnjak primorskega okoliša, Trebenče, Cerkno	g. Pegan 031/292 577

Decembrska ponudba Čebelarske zveze Slovenije

Obesek Bodi kot čebela ali Bee good, kot verižica ali kot zapestnica.

Cena: 10,00 EUR + PPT

Opraševalci opravljajo eno najpomembnejših ekosistemskih storitev, ki je pomembna za pridelavo hrane in ohranjanje pestrosti narave, zato smo jim tokrat namenili prostor v tehnološkem informatorju/kolektarju ČZS za leto 2023.

Cena: 4,00 EUR + PPT

Dobrega zdravja s čebelami je prva knjiga, izdana v Franciji in na svetu, ki obravnava zdravljenje najpogostejših človeških patologij v kombinaciji z uporabo čebeljih pridelkov, zdravilnih rastlin, eteričnimi olji in tradicionalno kitajsko medicino.

Cena: 29,90 EUR + PPT

**Vsa naročila sprejemamo na:
tel. št.: 01/729 61 00 ali
e-naslov: ines.zunic@czs.si**

Vsi radi koga presenetimo s kakim skromnim darilom, včasih morda tudi sebe. Zato imamo na Čebelarski zvezi Slovenije v naši ponudbi aluminijaste flaše za vodo ali za vaš najljubši napitek. Flaške z logotipom ČZS imajo volumen 750 ml in so na voljo v zeleni ali modri barvi.

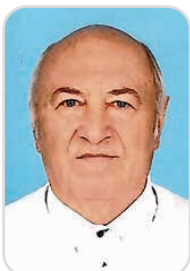
Cena: 10,00 EUR + PPT

Zapustili so nas

PAVEL ROZMAN
(1942–2021)

Januarja 2021 nas je zapustil naš dolgoletni član in predsednik Pavel Rozman. Čebelariti je začel že v otroštvu. Društvu je predsedoval več mandatov, opravljal različne naloge, z nasveti je rad pomagal in bil pobudnik tudi za ustanovitev šolskega čebelarskega krožka na OŠ Šempeter. V društvu je bil spoštovan, saj se je zavzemal za pravico in poštenje. Pod njegovim vodstvom se je obnovil tudi čebelarski dom. Bil je zelo dejaven v ČZSSD. Za svoje delo je prejel več priznanj. Ni se bal izzivov, tudi mlajšim ni nikoli odrekal pomoči. Od njega smo se poslovili s spoštovanjem in hvaležnostjo.

ČD Šempeter
v Savinjski dolini

Mirko Klemenčič
(1948–2022)

Mariborski čebelarji smo se 20. septembra 2022 za vedno poslovili od čebelarskega prijatelja, g. Mirka Klemenčiča, ki nas je zapustil po krajši bolezni. Mirko se je rodil v Močni pri Lenartu, kjer je preživel otroška leta. Leta 1959 je družina prodala posestvo v Lenartu in se preselila v Košaški dol v Mariboru. Leta 1972 se je Mirko poročil

in še naprej poleg službe pridno skrbel za kmetijo. Čebelariti je začel leta 2008, nazadnje je imel 15 družin, za katere je vzorno skrbel. S svojim zvestim delom je bil vzor mladim čebelarjem. Bil je član upravnega odbora ČD Maribor mesto ter član različnih komisij, prejel je priznanje Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Maribor mesto

Edo Vahčič
(1952–2022)

Avgusta 2022 nas je zapustil čebelar Edo Vahčič, ki smo ga poznali kot vestnega čebelarja. Čebelaril je z AŽ-panji od leta 2009. Vseskozi je iskal dodatna znanja. Ko je le mogel, se je pridružil našim čebelarskim srečanjem in delil svoje izkušnje. Kljub težki bolezni je do konca vztrajal tudi v čebelarskih krogih. Spoštoval je naravo in soljudi in čebele so ga pri tem izpopolnjevale. Edo, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

ČD Jesenice

Milan Brčin

Septembra nas je zapustil čebelar Milan Brčin. V Obalnem čebelarskem društvu Koper je kljub svojemu šibkemu zdravju

pred devetimi leti sprejel funkcijo predsednika. Znal je poslovati z javno upravo, imel je prijatelje in znance na pravih položajih. Ker so poznali njegovo pošteno srce, so bili takoj naklonjeni društvu. Tako smo po njegovi zaslugi po dolgih letih dobili pisarno, kjer lahko vodimo društvo.

Društvu je vrnil upanje in s tem pustil svoj pečat v naših srcih. V nekaj letih je postal čebelar z najbolje ocenjenim cvetličnim medom v Sloveniji. Priznanje mu je podelil sam nekdanji predsednik vlade Lojze Peterle na prireditvi v Postojnski jami. Čebelarska zveza Slovenije pa mu je za zasluge v čebelarstvu podelila odlikovanje Antona Janše III. stopnje. Dragi Milan, pogrešali bomo tvojo mirnost, razum in tvojo pomoč.

Andreja Smrdelj, ČD Koper

Bojan Emeršič
(1963–2022)

V mesecu avgustu nas je zapustil dolgoletni član Bojan Emeršič. V naše vrste je vstopil leta 1992. Vsa leta je zelo prizadevno sodeloval pri vseh dejavnostih našega društva, se stalno izobraževal in izpopolnjeval

svoje znanje. Od leta 1998 je bil član upravnega odbora in nekaj let predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel. Za svoje zasluge je prejel odlikovanji A. J. III. in II. stopnje. Pogrešali ga bomo in ohranili v lepem spominu.

ČD Moravč

Bruno Berlot
(1940–2022)

Julija smo se na kanalskem pokopališču številni čebelarji poslovili od našega člana Bruna Berlota.

Bil je vesten čebelar, delo je opravljal s srcem in dušo, vsak dan je začel z mislijo na čebele. Kljub letom mu ni bilo težko prevažati čebel po Sloveniji.

Poleg lično urejenega kamiona je imel doma še čebelnjak s 40 gospodarskimi družinami ter zabojsnik z rezervnimi družinami. Kako je vse to zmožgel? Vrlina takih, kot je bil Bruno, je, da v vsakem trenutku razmišljajo pozitivno in znajo v vsaki težavi najti tisto dobro in koristno. Bruno, ohranili te bomo v lepem in spoštljivem spominu.

ČD Tolmin
in ČD Kanal - Brda

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.
Uredništvo

Mali oglasi

PRODAM

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med. Možna dostava na dom (prevzem v okolici Dravskega polja), tel. št.: 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in ajdov med lastne pridelave. Cena po dogovoru z možnostjo dostave v Ljubljani, tel. št.: 041/252 695.

Akacijev, lipov in cvetlični med. Možna dostava, tel. št.: 031/ 651 378.

Akacijev, lipov, cvetlični, gozdni, kostanjev med in matični mleček, tel. št.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični med, tel. št.: 031/882 295.

Akacijev med v kozarcih ali rinfuzi, nekaj čebeljih družin na 7S (Rogaška Slatina), tel. št. 051/303 362.

Akacijev, lipov in cvetlični med (okolice Novega mesta), tel. št.: 041/703 051.

Akacijev, cvetlični in gozdni med (okolica Cerknega), tel. št.: 041/881 830.

Akacijev in javorjev med v rinfuzi, tel. št.: 041/830 137.

Akacijev, lipov in cvetlični med v rinfuzi, možna dostava, tel. št.: 031/651 378.

Čebele, sedem AŽ-panjev 10S in dva 7S s čebeljimi družinami, tel. št.: 041/207 630.

Cvetlični med v kozarcih, cena po dogovoru, tel. št.: 051/225 916.

Smrekov med v rinfuzi, dobitnik srebrnega priznanja v Črnomlju (okolica Logatca), tel. št. 041/620 850.

Gozdni med, večje količine (Gorenjska), tel. št.: 040/306 344.

Gozdni med v rinfuzi, možna menjava za vosek, tel. št.: 041/385 620.

Lipove AŽ-satnike, zbite, lepljene, šestkrat vrtane, tel. št.: 031/635 856.

Medeno žganje (destilat medicine iz smrekovega medu 2019), natočen v polilitrske steklenice, tel. št.: 041/980 224.

Cvetni prah, globoko zamrznjen. Prodaj ali menjaj za vosek ali med. Prodaj tudi AŽ 4S točilo, tel. št.: 041/822 366.

Čebelje družine na 7S in 5S, močne in zdrave, označene letošnje matice, tel. št.: 041/858 736 ali 07/495 76 45.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 AŽ-satih z maticami, 22, prodaj. Okolica Ribnice, prevzem v aprilu. 041/368 115.

Lipove AŽ-satnike, šestkrat vrtane, lahko zažičene ali s satnico. Pošljem po pošti, tel. št.: 031/753 345.

Trisatno točilo za med, tel. št.: 041/508 347.

Elektronsko regulirani sublimator, dvakrat rabljen (okolica Bleda), tel. št.: 041/487 742.

Prevozni kontejner z 17 naseljenimi kirarjevimi panji, tel. št.: 041/471 150.

Kamion IVECO EUROCAR-GO/80E15, homologiran za prevoz čebel, skupaj z zabojnikom in 42 naseljenimi AŽ-panji. V zabojnik se lahko namesti 54 AŽ-panjev. Tel. št.: 041/735 060.

Kamion Mercedes ATEGO 13/17, letnik 2000, v brezhibnem stanju s 73 AŽ-panji 11S s čebeljimi družinami. Tel. št.: 041/349 317.

Zabojnik za prevoz 44 nakladnih panjev in 30 družin na 1/1 LR-satih, tel. št.: 040/462 613.

Dozirniki medu menjaj za čebele. Dozirniki je odlični, polni do deset kozarcev v minuti. Dozirniki lahko odpeljete že sedaj, čebele lahko daste spomladi, tel. št. 041/755 275.

KUPIM

6S kasetno točilo z elektroniko ali brez, dobro ohranjeno. Po možnosti naj bo Logarjevo, Kipgo ali Finans iz Srbije, tel. št.: 041/377 919.

Manjše mešalo za izdelavo kremenega medu, tel. št.: 041/291 999.

Knjigi Sodobno čebelarstvo 1 in 2, tel. št.: 041/243 741.

ČEBELARSKI MUZEJ V RADOVLJICI

obiščite novi razstavi
Živeti skupaj. O čebeli in človeku
in Svet opravevalcev

NOVI
KNJIGI

Živeti skupaj
O čebeli in človeku
Petra Bole

Svet opravevalcev
Petra Bole, Ivan Esenko, Andrija Salehar

Muzeji radovljiške občine, Linhartov trg 1, Radovljica, www.mro.si

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarji jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarskih točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med

Vesele praznike in srečno novo leto

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelarski.center@gmail.com

ADI KON-TAKT
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287
SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

ČEBELARSTVO PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Vsem čebelarškam in čebelarjem želimo medeno, zdravo in uspešno novo leto 2022!

Obveščamo vas, da izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska.

031/734 905 • info@cebelsktvo-pislak.si • www.cebelsktvo-pislak.si

ZVEZA ČEBELARŠKIH DRUŠTEV SRBIJE
 www.spos.info

XIV. DRŽAVNI ČEBELARŠKI SEJEM 11.-12. februar 2023.

HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:

<https://spos.info/xiv-drzavni-pcelarski-sajam-uslovi-ucesca/>

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com f belinka

KIPGO

ČEBELARŠKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

Vsem čebelarjem in čebelarškam se ob koncu leta zahvaljujemo za zaupanje.

Želimo vam lepe božične praznike ter veselo, zdravo in medeno leto 2023!

GRELCI MEDU - PANJI, - OPREMA ZA PANJE, - SATNICE, - ZAŠČITNA OPREMA, - OSTALI ČEBELARŠKI PRIPOMOČKI, - OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV, - TOČILA, - CEDILA, - OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU, - OPREMA ZA POLNJENJE MEDU, - EMBALAŽA.	IZDELUJEMO: - PRAŠILČKE: 3S, 5S, 7S - PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S - PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S - PANJE AŽ KOZINC 11 + 3	IZOLACIJSKA PENA ZA AŽ PANJE NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!	IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO 12 in 230V ZAŠČITNA OPREMA ZA DELO S KISLINAMI NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,35 EUR/POLA Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 5 % popusta pri gotovinskem nakupu nad 100 EUR v naših prodajalnah.
PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE	EMBALAŽA ZA MED: - STEKLENA - PLASTIČNA - KARTONSKA - POKROVČKI		

NAGRADNA ČEBELARSKA KRIŽANKA

								AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	NEKDANJI PRESEDE- NIK ZDA TRUMP	BLAŽJA ŠOLSKA KAZEN	MALI ELEKTRIČNI RENAULT	ANJA RUPEL	GRENKA BREZAL- KOHOLNA PIJAČA	OFTALMO- LOGINJA, OČESNA ZDRAVNICA	KORITO ZA VODO DO MLINA
								VAKUMSKI HLAPILNIK							
								TESTA- MENT					4		
								BIBLIJSKI LADJAR				NAŠA NAJVEČJA KNJIŽNICA MESTO V RUSIJI			
								ANGELA MERKEL			ORODJE ZA PILJENJE				
								ZNOJ			PEVKA ZORJAN				
							AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (CAMERON)								
	ODHOD VEN IZ VOZILA	OVIRA, ZAPREKA	TEKMO- VALNI ČOLN ZA ENEGA VESLAČA	STRUJA	PODTALNO DELOVANJE	VARUH PRAVICE, RIHTAR THOMAS ENQVIST				SALVADOR DALI SPLETNA ŠPORTNA APLIKACIJA					
PRAVNA USTANOVA								SANDRA BULLOCK	SESTAVNI DELI SKELETA STATUA, SOHA			6			
GIB TELOVADCA NA BRADLI NAZAJ	7							SKAVTINJA ATA							
AMERIŠKI FILMSKI REŽISER LEE						VPLIVNA SKUPINA LJUDI BIKOV GLAS			MAMILO IZ IZCEDKA GLAVIC VRTNEGA MAKA	SKALNAT GREBEN V STENI PROPOLIS					
ZONE FORNEZZI				HRIB, HOLM LOVEC ŽIVALI Z ZANKAMI				5	DRŽA, POLOŽAJ TELESA OKVARA, KVARJENJE		NAŠA DENARNA ENOTA, €	RIBIŠKA VRVICA IZ UMETNE SNOVI			
OLIVER TWIST			PRONOMEN VESEL TONOVSKI NAČIN						NOGOMET. NEDVED KAR JE ZNESENO SKUPAJ						
SKAKALKA S PADALOM			8					VGRADNJA SOBE V KMEČKI HIŠI							
POMOČ: MADONA MOARE PSKOV STRAVA	SATNI OKVIR (NESTROK.)	REKA MED HRVAŠKO IN BOSNO IZGOVOR- JAVA				IZDELAVA TKANINE RT V PIRANU					ROBERT KRANJEC ANŽE KOPITAR				
NAŠA PEVKA (LEA)					VZOREC LESNIH LETNIC ČEBELO- JEDEC				AZIJSKA DRŽAVA PRVI ROJ ČEBELJE DRUŽINE						
ANICA ZIDAR			ZNAK ZA PREPLAH VELIK SNOV IZ OMLATE- NE SLAME					SPAČENO BITJE DOGOVOR- JEN LIK S POMENOM		2	LESEN ZABOJ ZA BIVANJE ČEBELJE DRUŽINE	MEHKI SIR IZ KRAJEGA MLEKA			
TRISTOP						ROBERT ZEMECKIS KULTURNA RASTLINA			ROGER VADIM		PIERCE BROSANAN KRAJ PRI ZADRU				
OMREŽJE, INTERNET				ČETRTE ČLEN ČEBELJE NOGE BILLY IDOL					PRIDELO- VALEC VINA PRIMOŽ RAMOVŠ						
JAPONSKI CVETLIČNI ARANŽMA						1		DOLGA GORSKA VERIGA VZDOLŽ ITALIJE							
POVELJNIK LADJE								LAHNO UDARJANJE S PRSTI		3		9			

Nagradno geslo:

1	2	3	4	5	6	7	8	2	9

Nagrada: Plinski sublimator za sublimiranje oksalne kisline. Kontakt: Vermis d.o.o., www.plinkisublimator.si, tel. št.: 031/536 229.
Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. decembra 2022 na e-naslov: info@czs.si. Rešitev križanke nagradne križanke v SČ11/2022: prednaročilo, izžrebanec: Janez Lovšin.

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku.

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov: 29,80 €

Naročila: 031 536 229 ali www.cebeljikoridor.si

PLINSKI SUBLIMATOR ZA OKSALNO KISLINO

149 €

Naročila: 031 536 229, PlinskiSublimator.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV

NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

NARAVNI MATERIALI
ODLIČNA IZDELAVA

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

MIZARSTVO KRŽE

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet. 9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00, pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Spoštovani čebelarji!
Ob izteku letnega leta se vam zahvaljujemo za izkazano zaupanje in vam želimo vesel Božič ter medeno leto 2022!!!
Srčno in ostanite zdajvi!

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAČI ZA SATNIKE

SATNICE

NOVO!!!
POGAČA APIFONDA PAKIRANA PO 1 kg ALI 2,5 kg

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEDJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00

Sobota: 8.00–12.00

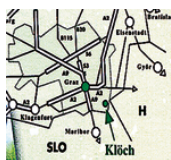
Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.

Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju

Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in

Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Jamčimo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kvaliteto.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

*Vesele praznike
Vse lepo
v 2023*

**10 %
POPUST**

Iskrena hvala vsem,
ki ste skupaj z nami tlakovali
poslovno pot iztekajočega se leta.
Novo leto pa naj bo vsem vam
kot kozarec medu:
poln sladke sreče, zdravja in uspehov.

10 % BOŽIČNO-NOVOLETNI POPUST v času od 1. do 31.12.2022 za gotovinski nakup pokrovcov iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja. Ponudba FCO prodajalec.

info.belokranjski-hram@t-2.si

Facebook – belokranjski hram

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

ODKUP VSEH VRST MEDU.

ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE

NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:

040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.

Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj

M: +386 40 748 588

Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00

sre.: 09.00–17.00

sob.: 08.00–12.00

PE Maribor

Trgovina Gardina

Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor

Tel.: +386 2 471 51 73

Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00

sob.: 8.00–12.00